

Esipuhe

Finnvera Oyj ja Suomen Yrittäjät ry tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometria. Barometri perustuu runsaan 3000 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä.

Tässä valtakunnallisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yritysten kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa sekä markkinoiden muutoksia. Lisäksi analysoidaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä, vientitakuiden käyttöä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä.

Valtakunnallisen raportin lisäksi Finnveran aluekonttorit ja Suomen Yrittäjien aluejärjestöt julkaisevat kukin toiminta-alueeltaan koskevat alueraportit.

Helsingissä 4.4.2002

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät ry

Tiivistelmä tuloksista

Kasvu elpyy ja työllisyys kehittyy myönteisesti

Pk-yritysten arviot suhdannenäkymistä ennakoivat talouskasvun palautuvan seuraavien 12 kuukauden aikana viime vuonna koettua notkahdusta edeltävälle tasolle. Yli puolet vastanneista katsoi suhdanteiden pysyvän ennallaan ja kasvua odottavia oli runsas kolmannes vastanneista. Odotukset ovat nousseet viime syksyn tiedustelusta kaikilla toimialoilla. Rakennusalalla näkymät olivat kuitenkin yhä selvästi muita vaatimattomammat.

Suomea koetellut vientivetoinen laskusuhdanne ei siis ole vaurioittanut kotimarkkinoita. Jos vienti alkaa kevättalven aikana vetää, voidaan notkahduksesta selvittää suhteellisen vähin vaurioin. Vientikysynnän elpymistä puoltavat heikkona pysynyt euro ja Yhdysvalloissa orastava nousukäännö.

Edelleen vain 6 prosenttia pk-yrityksistä arvioi henkilökuntansa määrän vähenevän seuraavien 12 kuukauden aikana, kun taas viidennes vastanneista ennakoitiin työpaikkojen määrän lisääntyvän. Myönteinen työllisyyskehitys tulee siis jatkumaan pk-yrityksissä.

Työvoiman saatavuusongelmat ovat pahin työllistämisen este niissä pk-yrityksissä, joissa on työllistämistarvetta. Työn sivukulut ja kysyntävaikeudet ovat myös monesti työllistämisen pullonkaulana. Joka kolmannella yrityksellä ei ole rekryointitarvetta.

Pk-yritysten odotukset liikevaihdon kehityksestä ovat pysyneet korkealla tasolla. Myös kannattavuusodotukset olivat varsin myönteiset. Kannattavuuden kohoamista odottavia oli yli neljännes enemmän kuin kannattavuuden heikkenemistä pelkääviä. Samalla yritysten vakavaraisuuden odotettiin edelleen vahvistuvan kaikilla päätoimialoilla. Rakennusala erottui näiltäkin osin muita pessimistisempänä.

Inflaation odotettiin pysyvän noin kahdessa prosentissa ja myös tuotantokustannusten ennakoitiin kasvavan melko maltillisesti. Suurimmat hintapaineet ja kustannusodotukset ovat palvelualoilla.

Rahoitusvaikeudet ovat vähäisiä, vaikka maksuhäiriöitä on odotettavissa

Pk-yrityksillä on selvästi eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Kireä kilpailu on pahin kehittämisen este. Sen sijaan rahoitusvaikeuksia on vain harvalla pk-yrityksellä. Asiakkaiden maksuhäiriöiden kuitenkin odotettiin hieman kasvavan.

Tuotekehityspanostusten odotettiin kasvavan tulevana vuonna. Myös investointiodotukset olivat kohtuulliset, vaikka merkittävää investointien kasvua ei olekaan nähtävissä. Rakennusalalla investointiodotukset olivat muita toimialoja heikommat. Pk-yritykset investoivat eniten koneisiin ja laitteisiin, joihin investoidaan

yli 4 prosenttia liikevaihdosta seuraavan 12 kuukauden aikana. Seuraavaksi eniten investoidaan rakennuksiin.

Pk-yrityksistä 8 prosenttia on voimakkaasti kasvuhakuisia ja vajaalla kymmenesosalla ei ollut lainkaan kasvutavoitteita. Kasvuhakuiset yritykset investoivat huomattavasti muita enemmän.

Nuoremmat yritykset ovat kasvuhakuisempia kuin vanhemmat yritykset. Lähes puolet kasvuhakuisista pk-yrityksistä aikoo kasvaa lisäämällä myyntiä ja markkinointia. Seuraavaksi tärkeimmät keinot ovat yhteistyön lisääminen muiden yritysten kanssa ja uusien tuotteiden kehittäminen. Enemmistö niistä yrittäjistä, jotka ilmoittivat yrityksen toiminnan loppuvan seuraavan vuoden aikana, ilmoitti jäävänsä eläkkeelle.

Pk-yritysten keskeisimmät markkina-alueet ovat tyypillisimmin kotimaassa. Kolme neljäsosaa yrityksistä myy tuotteitaan yhä vain Suomeen. Kuitenkin lähes joka neljännen pk-yrityksen tuotteita viedään ulkomaille joko itse vietyinä tai osana jonkin toisen kotimaisen yrityksen tuotekokonaisuutta. Joka toinen teollinen pk-yritys on mukana ulkomaankaupassa. Puolet suorasta viennistä suuntautuu Ruotsiin ja muihin EU-maihin. Pk-yritykset ovat vakuuttaneet keskimäärin kaksi prosenttia vientisaatavistaan vientitakuilla.

Ulkomaankaupan odotettiin jatkavan tasaista kasvuaan. Vientiyritysten vientiodotukset seuraaville 12 kuukaudelle ennakoivat pk-yritysten viennin kasvavan. Suoraa tuontia on joka viidennellä pk-yrityksellä. Tuontinäykymät olivat myönteiset.

Joka neljäs pk-yritys piti asemaansa kansantaloudessa hyvänä ja joka viides huonona. Pk-yritykset ovat melko tyytyväisiä yrityksensä sijaintialueeseen. Suhteellisesti parhaina osatekijöinä koetaan yrityksen sijaintialueen viihtyisyys asuinympäristönä ja liikenneyhteydet – huonoimpina yritykselle sopivan työvoiman saatavuus, sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö sekä sijaintikunnan elinkeinopolitiikka. Kaksi kolmasosaa yrityksistä pitää itseään perheyrittäjänsä.

Kahdeksalla pk-yrityksellä kymmenestä on käytössä internet-yhteys. Yhteyden omaavien yritysten määrä on kasvanut vuoden 1999 toisesta puoliskosta lähtien 14 prosenttiyksikköä. Internet-yhteyttä käytetään eniten sähköpostiin, pankkipalveluihin ja tiedonhankintaan. Kolmasosa internet-yhteyden omaavista yrityksistä tuntee viranomaisilmoitusten sähköisen tiedonsiirron TYVI-järjestelmän ja lähes puolet järjestelmän tuntevista myös käyttää sitä.

Sisältö

1 Pk-yritysbarometrin aineisto ja ennustekyky	3
2 Suhdannenäkymät	5
3 Liikevaihto	6
4 Henkilökunnan määrä	7
5 Työllistämisen pahimmat esteet	8
6 Inflaatio-odotukset	9
7 Tuotantokustannukset	10
8 Kannattavuus	11
9 Vakavaraisuus	12
10 Tuotekehitys	13
11 Investoinnit	14
12 Vienti	15
13 Tuonti	16
14 Asiakkaiden maksuhäiriöt	17
15 Pk-yritykset kansantaloudessa	18
16 Pk-yritysten asema kansantaloudessa	19
17 Elinkeinoilmasto	20
18 Pk-yritysten kasvuhakuisuus, -keinot ja tuleva työmarkkina-asema	21
19 Pk-yritysten investoinnit	23
20 Pk-yritysten vienti ja vientitakuiden käyttö	24
21 Suora tuonti	26
22 Pk-yritysten kehittämistarpeet	27
23 Yrityksen kehittämisen pahimmat esteet	28
24 Pk-yritysten internet-yhteydet	31
25 TYVI-järjestelmän tunnettuus ja käyttö	32
26 Perheyrietykset	33

1 Pk-yritysbarometrin aineisto ja ennustekyky

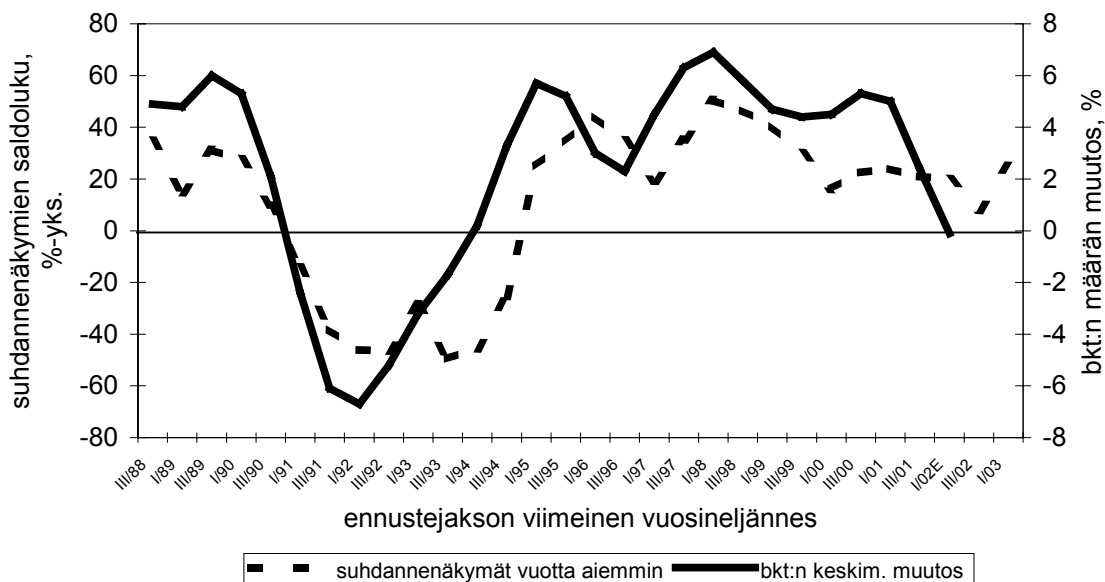
Pk-yritysbarometreilla kartoitetaan kahdesti vuodessa pienten ja keskisuurten yritysten näkemyksiä niiden toimintaan liittyvien taloudellisten tekijöiden muutoksista. Suhdannetekijöiden lisäksi analysoidaan yritysten toimintaympäristöön vaikuttavia rakenteellisia tekijöitä, kuten markkinoiden muutoksia ja pk-yritysten kehittämistarpeita.

Taulukko 1: Painotetun aineiston rakenne

		n(w)=	%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	395	13
	Rakentaminen (TOL: 45)	407	13
	Kauppa (TOL: 50-52)	834	28
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	1377	46
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	1165	39
	5 - 9 henkilöä	778	26
	10 - 19 henkilöä	524	17
	20 - 49 henkilöä	360	12
	50 + henkilöä	185	6
LIIKEVAIHTO v. 2001	1 Mmk tai alle	832	28
	2 - 5 Mmk	886	29
	6 - 10 Mmk	424	14
	11 - 20 Mmk	313	10
	Yli 20 Mmk	404	13
	Ei vastausta	153	5
ALUE (MAAKUNTA)	Helsinki	451	15
	Pääkaupunkiseutu	209	7
	Uusimaa	248	8
	Varsinais-Suomi	280	9
	Satakunta	143	5
	Häme	92	3
	Päijät-Häme	124	4
	Pirkanmaa	270	9
	Kymenlaakso	96	3
	Etelä-Karjala	71	2
	Etelä-Savo	91	3
	Pohjois-Savo	124	4
	Pohjois-Karjala	86	3
	Keski-Suomi	139	5
	Etelä-Pohjanmaa	204	7
	Keski-Pohjanmaa	92	3
	Pohjois-Pohjanmaa	145	5
Kainuu	39	1	
Lappi	108	4	
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	2243	74
	Palkattu johtaja	638	21
	Muut	133	4
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	1999 - 2002	235	8
	1995 - 1998	440	15
	-1994	2338	78
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	251	8
	Pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	1412	47
	Pyrkii säilyttämään aseman	1074	36
	Ei kasvutavoitteita	231	8
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	45	1
SUOMEN YRITTÄJIEN JÄSEN	Ei	1418	47
	Kyllä	1595	53
PERHEYRITYS	Ei	955	32
	Kyllä	2058	68
YHTEENSÄ		3013	100

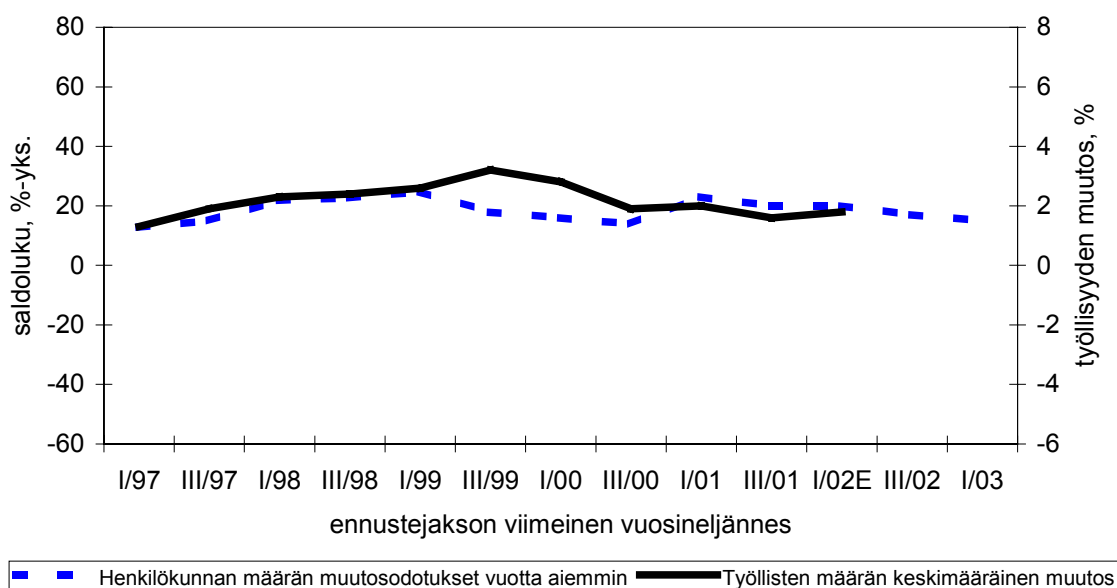
Pk-yritysbarometri, kevät 2002 on tehty puhelinhaastatteluna helmi-maaliskuussa 2002 Tietoykkönen Oy:n toimesta. Kohderyhmänä on suomalaiset pk-yritykset. Otantakehikkona on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 95 ja yritysrekisteriä. Vastauksia saatiin 3013 yritykseltä. Tuloksia laskettaessa aineisto on oikaistu painokertoimilla. Painottamattomassa aineistossa alueellinen otoskoko on vähintään 100 vastaajaa.

Kuvio 1: Pk-yritysbarometrin ennustekyky, suhdannenäkymät ja bkt

Pk-yritykset ovat osanneet ennakoida tulevat suhdannekäänteet melko hyvin. Vain vientivetoisten suhdannekäänteiden aikaan pienyrittäjät ovat näyttäneet ennustamisen sijasta arvioivan pikemminkin nykyhetkeä. Tämä on luonnollista, sillä kolme pk-yritystä neljästä toimii puhtaasti kotimarkkinoilla, joiden kehitys kulkee vientivetoisessa suhdannekäänteessä viiveellä bruttokansantuotteeseen verrattuna. Erityisen hyvin Pk-yritysbarometri on ennakoanut maamme työllisyyskehityksen.

Kuvio 2: Pk-yritysbarometrin ennustekyky, työllisyys

2 Suhdannenäkymät

Taulukko 2: Suhdannenäkymät seuraavien 12 kuukauden aikana

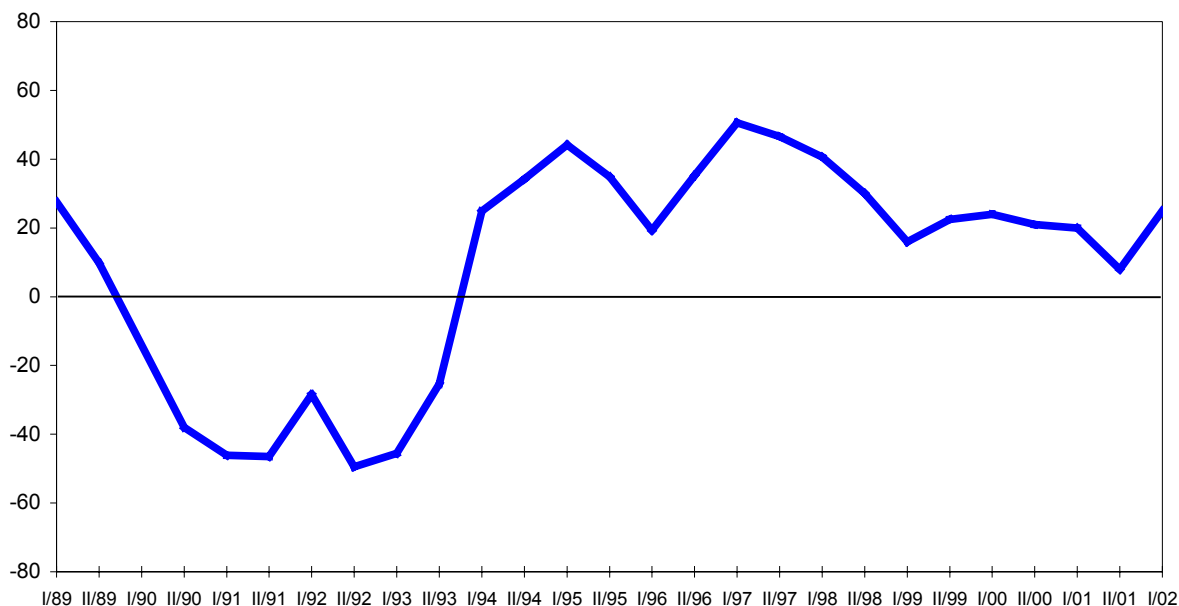
	Paranevat	Pysyvät ennallaan	Heikkenevät	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	36	53	11	25
Teollisuus	39	52	8	31
Rakentaminen	23	56	20	3
Kauppa	35	53	12	23
Palvelut	40	51	8	32

Saldoluku on laskettu paranevat ja heikkenevät -vastausten prosentiosuuksien erotuksena.

Suhdannenäkymien saldoluku ennakoii talouskasvun nopeutuvan tulevien 12 kuukauden aikana. Yli puolet vastanneista katsoi suhdanteiden pysyvän ennallaan ja kasvua odottavia oli runsas kolmannes vastanneista. Suhdanneodotusten saldoluku palasi lyhyen, mutta tuntuva notkahduksen jälkeen vuosituhannen vaihteen tasolle.

Kaikkien toimialojen näkymät ovat parantuneet syksystä ja etenkin teollisuuden tilanne on selvästi kohentunut. Rakennusalan näkymät ovat yhä selvästi muita toimialoja vaisummat.

Kuvio 3: Suhdannenäkymät

3 Liikevaihto

Taulukko 3: Liikevaihto-odotukset seuraavien 12 kuukauden aikana

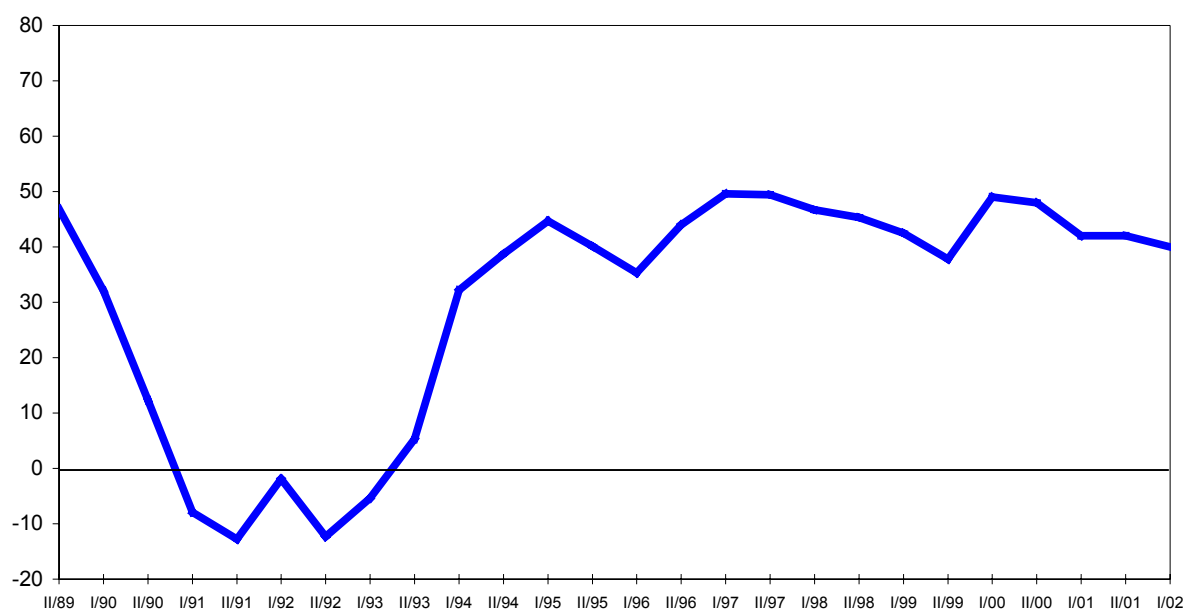
	Kasvaa	Pysyy ennallaan	Pienenee	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	51	38	11	40
Teollisuus	54	37	9	45
Rakentaminen	33	46	21	12
Kauppa	55	36	9	46
Palvelut	53	38	9	44

Saldoluku on laskettu kasvaa ja pienenee -vastausten prosentiosuuksien erotuksena.

Pk-yritysten liikevaihto-odotukset ovat pysyneet korkealla tasolla. Yli puolet vastanneista odotti yrityksensä liikevaihdon kasvavan seuraavien 12 kuukauden aikana ja kymmenesosa vastanneista uskoi liikevaihdon pienenevän.

Rakennusalaalla odotukset olivat edellisten kyselyiden tapaan muita toimialoja heikkommat. Toisin kuin yleisissä suhdanneodotuksissa, olivat liikevaihto-odotukset sitä myönteisemmät, mitä suuremmasta yrityksestä on kyse. Myös kasvuhakuiset yritykset erottuvat muita myönteisemmällä liikevaihto-odotuksillaan.

Kuvio 4: Liikevaihto-odotukset

4 Henkilökunnan määrä

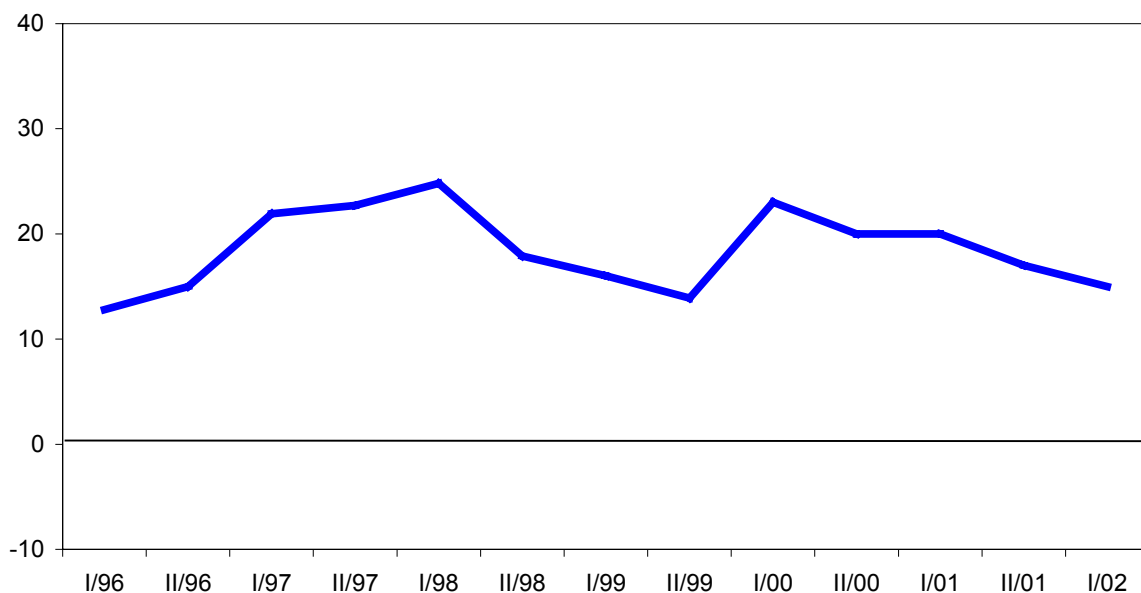
Taulukko 4: Odotukset henkilökunnan määrästä seuraavien 12 kuukauden aikana

	Kasvaa	Pysyy ennallaan	Pienenee	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	21	73	6	15
Teollisuus	23	71	6	17
Rakentaminen	14	72	14	0
Kauppa	17	78	5	12
Palvelut	24	72	4	20

Saldoluku on laskettu kasvaa ja pienenee -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Pk-yritysten henkilökunnan määrä tulee lisääntymään seuraavien 12 kuukauden aikana. Vain 6 prosenttia vastanneista arvioi henkilökuntansa määrän vähenevän, kun taas viidennes vastanneista kertoi työllisyyden lisääntyvän yrityksessään. Odotukset olivat hieman syksyä heikommät ja rakennusalalla muita pessimistisemmät. Rakentamisen työpaikkoja ei näytä tulevan lisää seuraavan vuoden aikana. Myös kaupan odotukset ovat hieman laskeneet syksystä. Työllistämisedotukset ovat kasvuhakuisilla ja nuorilla yrityksillä muita myönteisemmät.

Kuvio 5: Henkilökunnan määrän muutosodotukset

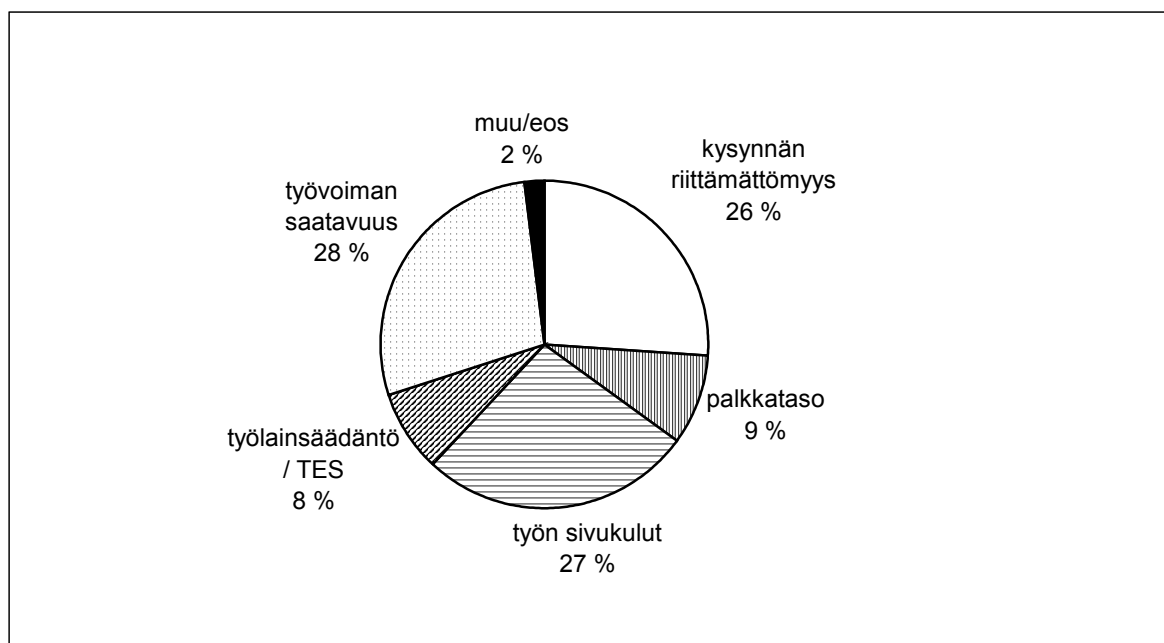
5 Työllistämisen pahimmat esteet

Taulukko 5: Työllistämisen pahimmat esteet

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Ei ole tarvetta työllistää	34	34	34	34	34
Kysynnän riittämättömyys/epävak.	17	17	17	17	17
Palkkataso	6	6	6	6	6
Työn sivukulut	18	18	18	18	18
Työlainsäädäntö/työehtosopimukset	5	5	5	5	5
Työvoiman saatavuus	18	18	18	18	18
Muu/ei osaa sanoa	2	2	2	2	2

Joka kolmannella yrityksellä ei ole rekryointitarvetta. Niistä huomattava osa on yksinyrittäjiä. Työvoiman saatavuusongelmat ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaus sekä työn sivukulut ovat yleisimmät työllistämisen esteet niissä yrityksissä, joissa on työllistämistarvetta. Etenkin kasvuhakuisissa yrityksissä on vaikeuksia työvoiman saatavuudessa. Työn sivukulujen merkitys on aavistuksen pienentynyt aiemmista kyselyistä ja työvoiman saatavuusvaikeudet ovat vastaavasti lisääntyneet.

Kuvio 6: Työllistämisen pahimmat esteet niillä, joilla on tarve työllistää

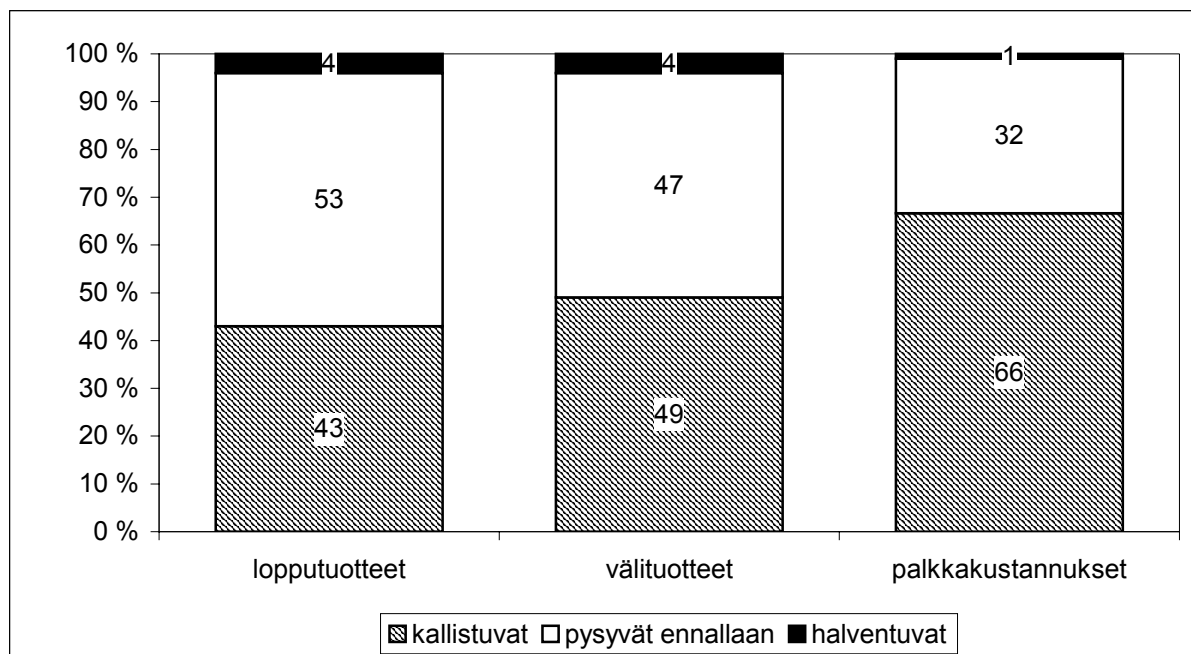
6 Inflaatio-odotukset

Taulukko 6: Odotukset hintojen %-muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Yrityksen myymien lopputuotteiden hinnat %	Yrityksen hankkimien välituotteiden hinnat %	Palkkakustannukset %
Kaikki yritykset	1,7	1,6	2,5
Teollisuus	1,4	1,3	2,3
Rakentaminen	1,8	2,0	2,4
Kauppa	1,3	1,4	2,5
Palvelut	2,1	1,7	2,6

Pk-yritykset odottivat inflaation olevan noin 2 prosenttia seuraavien 12 kuukauden aikana. Palkkakustannusten odotettiin nousevan eniten, 2,3-2,6 prosenttia toimialasta riippuen. Kasvuyrityksissä palkkojen nousuvauhdiksi ennakoitiin jopa 4,4 prosenttia. Hyödykemarkkinoilla hintatason muutokseksi arvioitiin 1,3-2,1 prosenttia. Hintapaineita on laajimmin palvelualoilla ja rakentamisessa. Viime syksyyn verrattuna palkkainflaation odotettiin nyt keskimäärin hieman kiihtyvän, kun taas hyödykemarkkinoilla inflaatiovauhdin odotettiin aavistuksen hidastuvan. Hyvin harva odotti hintatason laskevan tulevien 12 kuukauden aikana.

Kuvio 7: Inflaatio-odotukset

7 Tuotantokustannukset

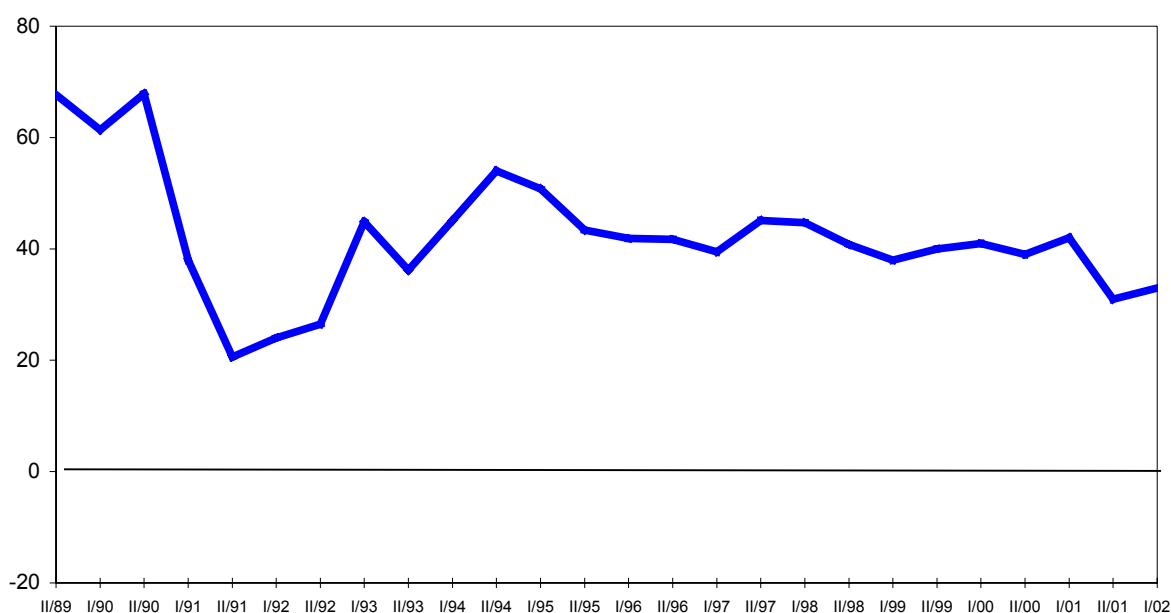
Taulukko 7: Odotukset kustannusten muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Kasvatavat %	Pysyvät ennallaan %	Alenevat %	Saldoluku %
Kaikki yritykset	40	53	7	33
Teollisuus	45	44	11	34
Rakentaminen	42	48	10	32
Kauppa	31	63	6	25
Palvelut	43	51	5	38

Saldoluku on laskettu kasvavat ja alenevat -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Kustannustason nousuodotukset pysyivät suunnilleen syksyn tasolla, joka oli nousukauden alhaisin. Puolet vastaajista odotti kustannusten pysyvän ennallaan ja 40 prosenttia arveli niiden nousevan seuraavien 12 kuukauden aikana. Kaupassa kustannusten nousuodotukset olivat muita toimialoja harvinaisempia, mutta muuten yritysten välillä oli vain vähäisiä eroja.

Kuvio 8: Tuotantokustannusten muutosodotukset

8 Kannattavuus

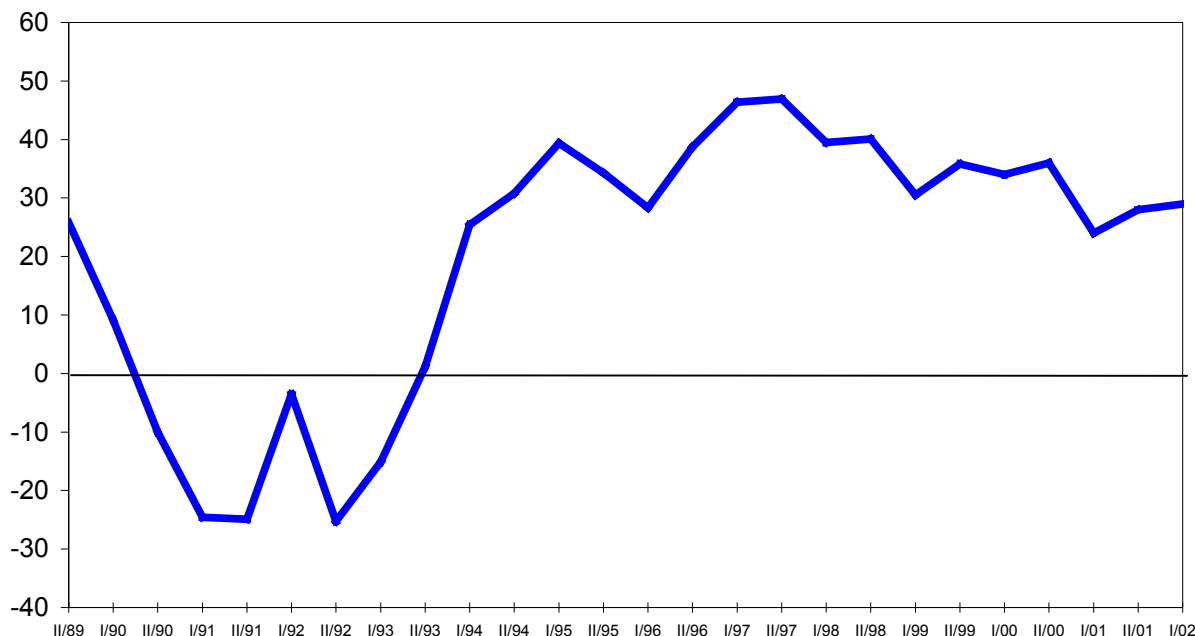
Taulukko 8: Odotukset kannattavuuden muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Paranee	Pysyy ennallaan	Heikkenee	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	40	49	11	29
Teollisuus	47	43	9	38
Rakentaminen	27	57	16	11
Kauppa	40	49	11	29
Palvelut	42	49	10	32

Saldoluku on laskettu paranee ja heikkenee -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Yritysten kannattavuuden muutosodotukset pysyivät edelleen tässä kyselyssä varsin myönteisinä. Kannattavuuden paranemista odottavia oli yli neljänneksen enemmän kuin niitä, jotka ennakoivat yrityksensä kannattavuuden heikkenevän. Rakennusalan kannattavuusodotukset olivat jälleen muita toimialoja varovaisemmat. Kasvuhakuisten yritysten kannattavuus tulee paranemaan muita laajemmin.

Kuvio 9: Kannattavuuden muutosodotukset

9 Vakavaraisuus

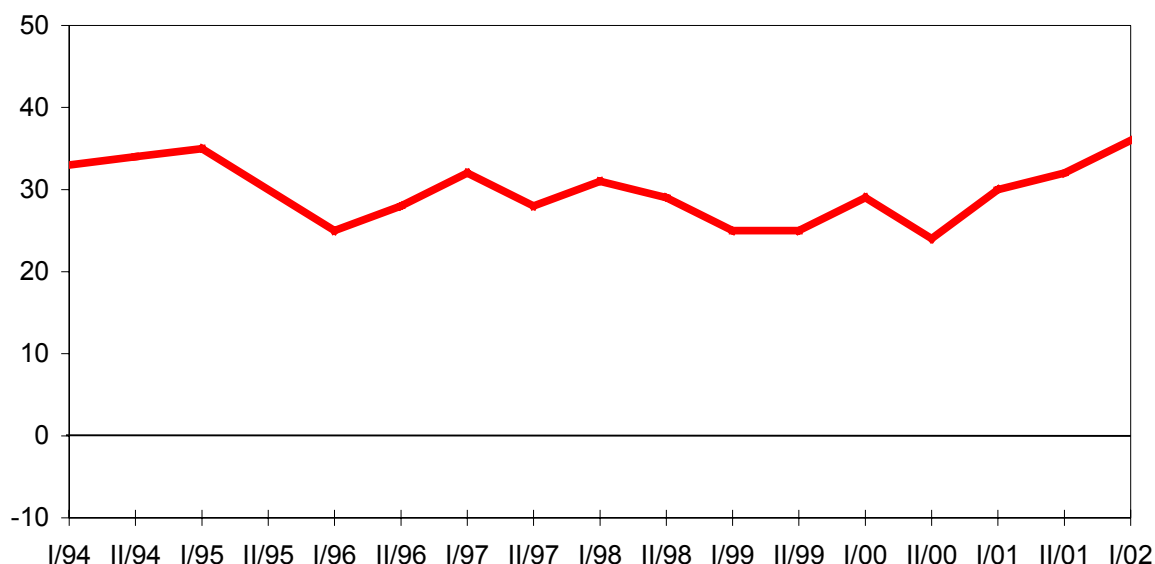
Taulukko 9: Odotukset vakavaraisuuden muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Paranee	Pysyy ennallaan	Heikkenee	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	39	58	3	36
Teollisuus	46	51	3	43
Rakentaminen	29	67	4	25
Kauppa	41	56	3	38
Palvelut	40	58	3	37

Saldoluku on laskettu paranee ja heikkenee -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Myönteisten kasvuodotusten seurauksena yritysten vakavaraisuusodotukset olivat edelleen hyvät ja kaikilla toimialoilla hieman syksyä paremmat. Vakavaraisuuden odotettiin edelleen kohoavan 39 prosentissa pk-yrityksistä ja vakavaraisuuden heikkenemistä odottavien osuus oli hyvin vähäinen. Kasvuhakuisten ja nuorten yritysten vakavaraisuuden odotettiin kohoavan muita laajemmin. Tämä saattaa johtua siitä, että rahoittajat seuraavat aiempaa enemmän yritysten kannattavuutta kuin pelkästään kasvutavoitteita.

Kuvio 10: Vakavaraisuuden muutosodotukset

10 Tuotekehitys

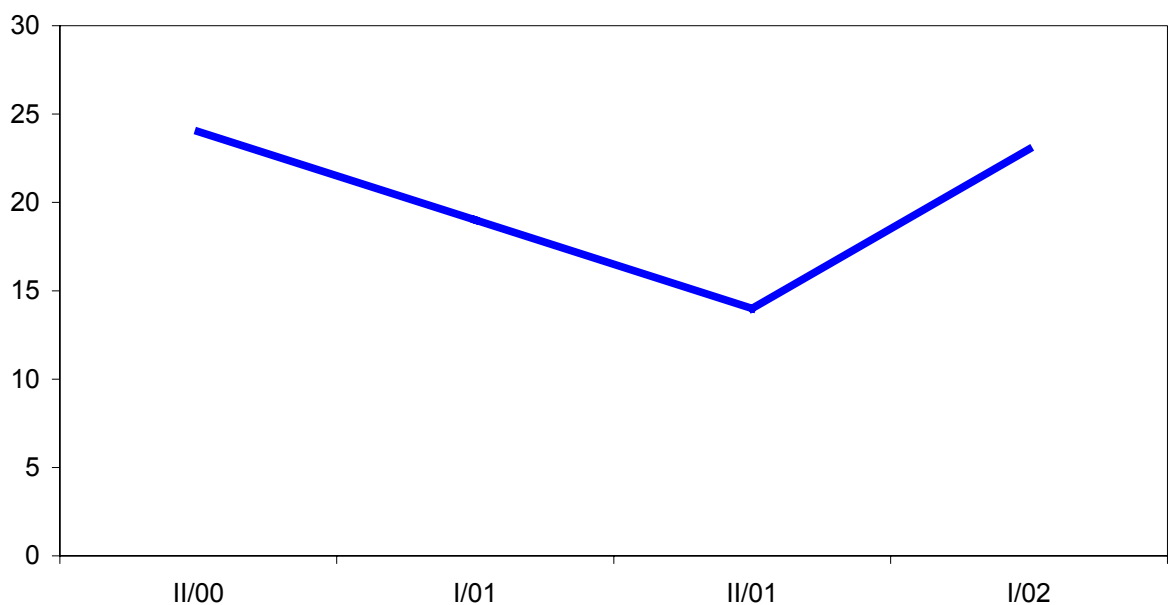
Taulukko 10: Odotukset tuotekehityspanosten muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Lisääntyvät %	Pysyvät ennallaan %	Vähentyvät %	Saldoluku %
Kaikki yritykset	26	71	3	23
Teollisuus	30	67	3	27
Rakentaminen	18	77	4	14
Kauppa	23	75	2	21
Palvelut	30	67	3	27

Saldoluku on laskettu lisääntyvät ja vähentyvät -vastausten prosentiosuuksien erotuksena.

Pk-yritysten tuotekehityspanostukset lisääntyvät seuraavien 12 kuukauden aikana jälleen hieman viime kyselyä laajemmin. Toimialojen välillä on eroja siten, että rakentamisessa tuotekehityspanostusten kasvuodotukset olivat muita heikommät. Kaikkein pienimmät yritykset kehittävät tuotteitaan hieman muita vähemmän. Kasvuhakuiset yritykset aikovat panostaa tuotekehitykseen selvästi muita enemmän.

Kuvio 11: Tuotekehityspanosten muutosodotukset

11 Investoinnit

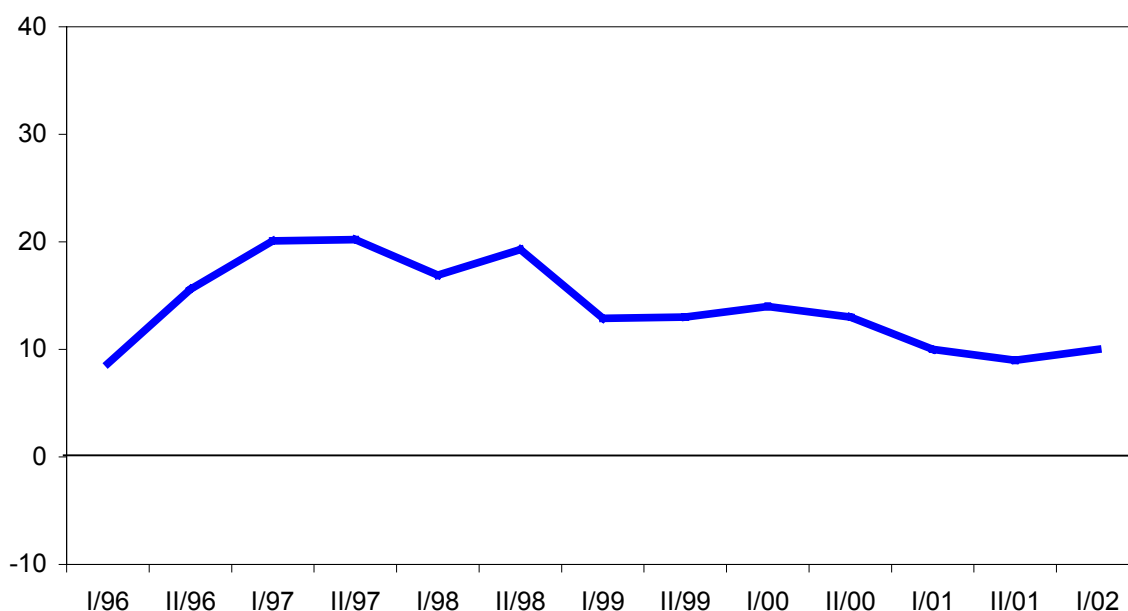
Taulukko 11: Odotukset investointien määrän muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Lisääntyvät	Pysyvät ennallaan	Vähentyvät	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	23	64	13	10
Teollisuus	26	61	14	12
Rakentaminen	19	65	16	3
Kauppa	21	67	12	9
Palvelut	25	62	13	12

Saldoluku on laskettu lisääntyvät ja vähentyvät -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Yritysten investointiodotukset seuraaville 12 kuukaudelle olivat tässä kyselyssä suunnilleen viime vuoden kyselyiden tasolla eli edelleen myönteiset. Kaksi vastaajaa kolmesta arvioi pitävänsä investoinnit nykytasolla ja lähes neljäsosa ennakoii investointien lisääntyvän seuraavan vuoden aikana. Rakennusalaalla investointiodotukset olivat muita toimialoja vaatimattomammat. Yrityskoon suhteen investointiodotuksissa ei ollut eroja, mutta kasvuhakuiset yritykset aikovat investoida selvästi laajemmin kuin muut.

Kuvio 12: Investointiodotukset

12 Vienti

Taulukko 12: Odotukset viennin muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

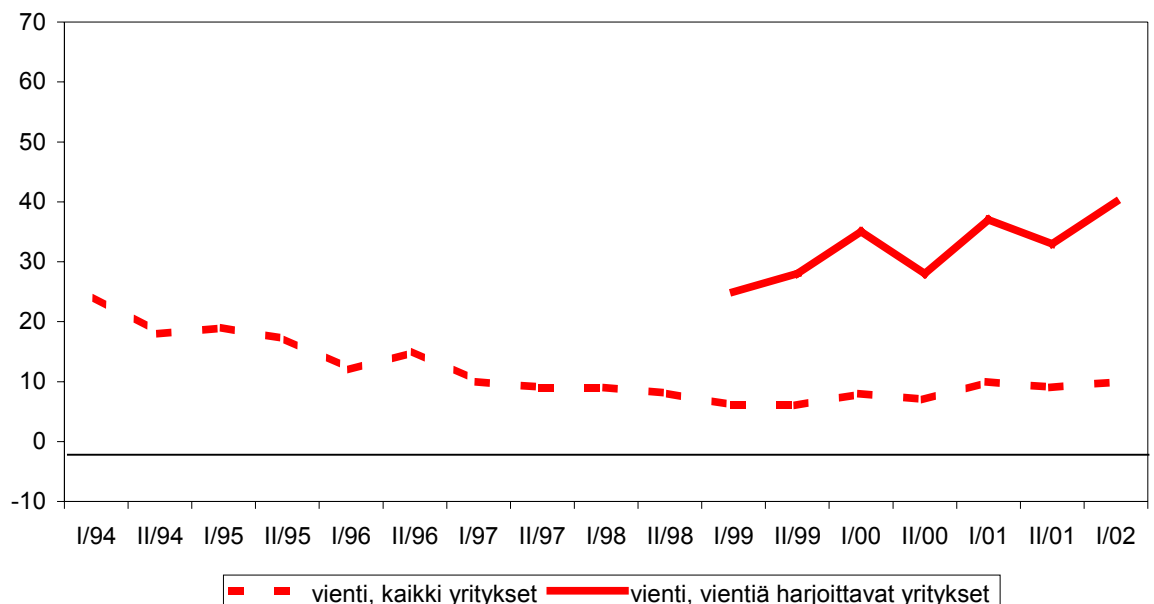
	Kasvaa	Pysyy ennallaan	Pienenee	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	12	86	2	10
Teollisuus	26	71	3	22
Rakentaminen	6	93	1	5
Kauppa	12	87	1	11
Palvelut	10	88	2	8

Saldoluku on laskettu kasvaa ja pienenee -vastausten prosentiosuuksien erotuksena.

Verraten heikkona pysyneen euron myötä vientiodotukset seuraaville 12 kuukaudelle olivat edelleen myönteiset huolimatta maailmantalouden taantumisen vaikutuksista vientikysyntäämme. Kaikilla toimialoilla vientiodotukset olivat suunnilleen viime vuoden tasolla.

Kaikkia pk-yrityksiä koskevia saldolukuja tulkittaessa on huomattava, että kolmella neljäsosalla yrityksistä ei ole vientiä. Vientiä harjoittavien yritysten vientiodotusten saldoluku oli tässä kyselyssä +39, mikä ennakoii pk-yritysten viennin kasvavan syksyn kyselyä laajemmin. Kasvuhakuisilla yrityksillä oli selvästi myönteisemmät vientiodotukset kuin muilla.

Kuvio 13: Vientiodotukset

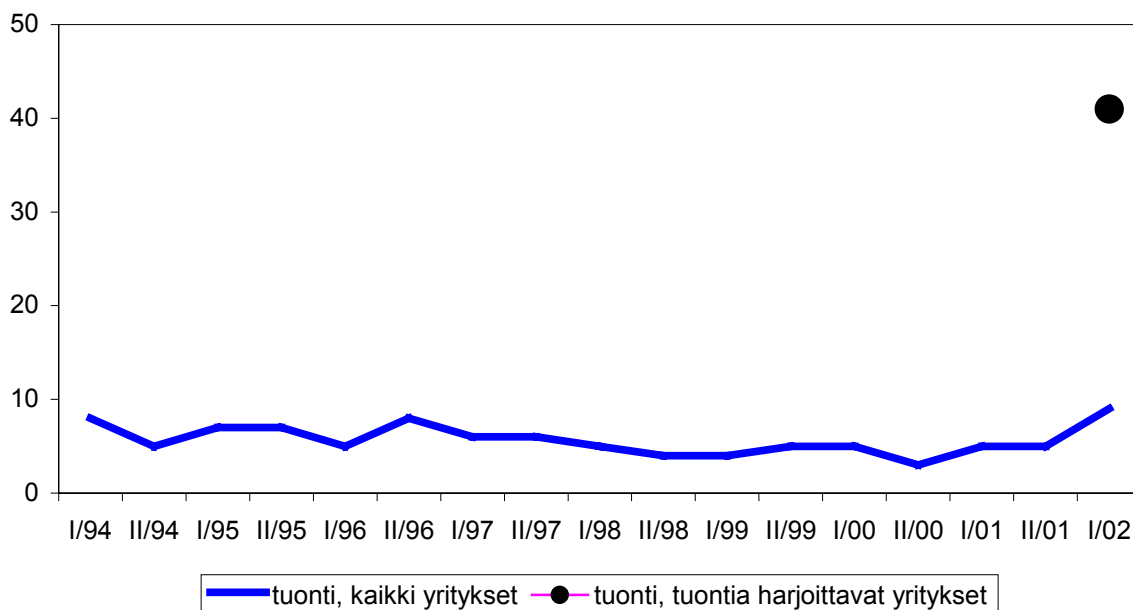
13 Tuonti

Taulukko 13: Odotukset tuonnin muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana

	Kasvaa	Pysyy ennallaan	Pienenee	Saldoluku
	%	%	%	%
Kaikki yritykset	11	87	2	9
Teollisuus	15	83	2	13
Rakentaminen	5	93	2	3
Kauppa	22	75	3	19
Palvelut	6	93	1	5

Saldoluku on laskettu kasvaa ja pienenee -vastausten prosenttiosuuksien erotuksena.

Pk-yritysten tuontiodotukset kohentuivat hieman. Tulokset on esitetty kaikkien pk-yritysten keskiarvona, mikä selittää tuonnin muuttumattomuutta ennakoivien suuren osuuden. Tuontia harjoittavilla yrityksillä muutoksia on enemmän ja saldolukua esittävä piste kuviossa 14 on +41. Rakennusalan tuontiodotukset pysyivät ennallaan ja ovat nyt toimialoista heikoimmat. Tuontiodotusten saldoluku on sitä suurempi, mitä isommasta tai kasvuhakuisemmasta yrityksestä on kyse.

Kuvio 14: Tuontiodotukset

14 Asiakkaiden maksuhäiriöt

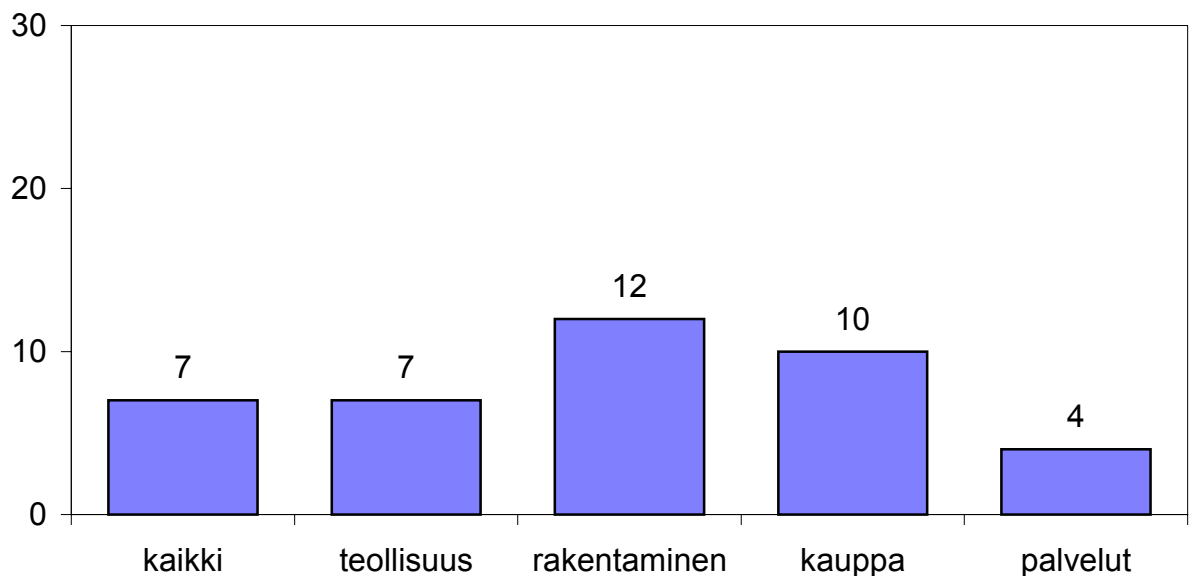
Taulukko 14: Odotukset asiakkaiden maksuhäiriöistä seuraavien 12 kuukauden aikana

	Lisääntyvät %	Pysyvät ennallaan %	Vähentyvät %	Saldoluku %
Kaikki yritykset	13	82	6	7
Teollisuus	13	81	6	7
Rakentaminen	14	83	2	12
Kauppa	17	76	7	10
Palvelut	10	84	6	4

Saldoluku on laskettu lisääntyvät ja vähentyvät -vastausten prosentiosuuksien erotuksena.

Uutena suhdannekysymyksenä kartoitettiin pk-yritysten odotuksia asiakkaiden maksuhäiriöiden muutoksesta seuraavien 12 kuukauden aikana. Hieman yllättäen niiden odotettiin lisääntyvän. Rakennusala ja isoimmista pk-yrityksissä asiakkaiden maksuhäiriöiden odotettiin lisääntyvän muita laajemmin.

Kuvio 15: Odotukset asiakkaiden maksuhäiriöistä, saldoluvut

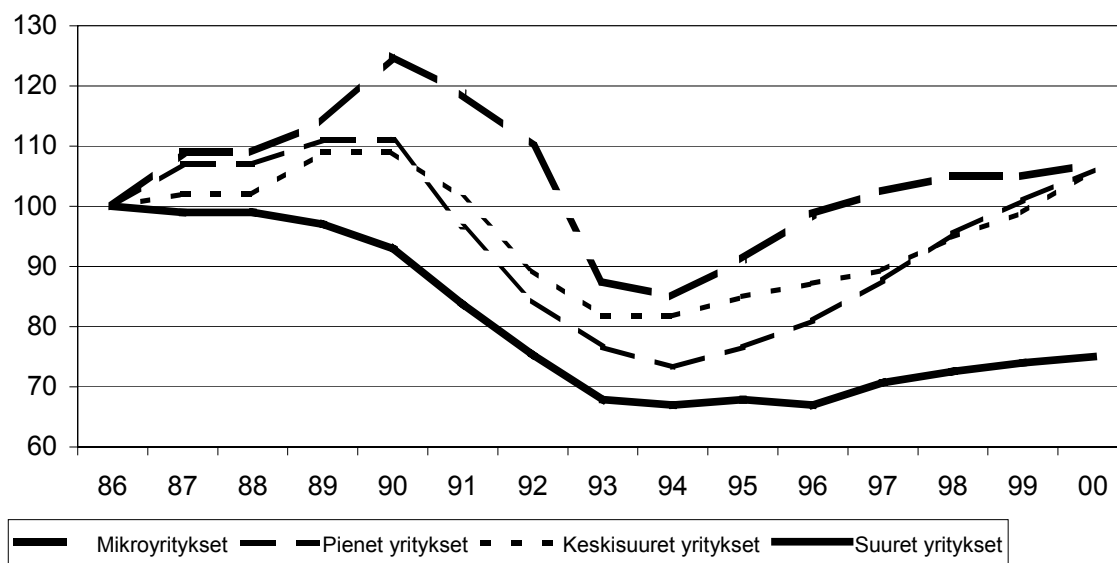
15 Pk-yritykset kansantaloudessa¹

Suomessa oli vuonna 2000 noin 223 000 yritystä. Näistä alle 10 henkilöä työllistävien mikroyritysten osuus oli 92,9 prosenttia. Alle 250 henkilöä työllistäviä pk-yrityksiä oli 99,7 prosenttia. Palvelualoilla toimi lähes puolet yrityksistä ja kaupassa vajaat 22 prosenttia. Teollisuuden osuus oli 12 prosenttia ja rakennusalan osuus oli noin 13 prosenttia yrityksistä.

Suomalaisten yritysten liikevaihto oli vuonna 2000 noin 261 miljardia euroa. Mikroyritysten osuus liikevaihdosta oli noin 16 prosenttia. Pk-yritysten liikevaihto-osuus oli kaikkiaan noin 51 prosenttia.

Suomalaiset yksityisen sektorin voittoa tavoittelevat yritykset työllistivät vuonna 2000 1,301 miljoonaa työntekijää maataloutta lukuun ottamatta. Mikroyritysten osuus työllisten määrästä oli 25 prosenttia. Pk-yritysten osuus oli 61 prosenttia. Vuodesta 1994 pk-yritysten työllisyysosuus on kasvanut 4 prosenttiyksikköä.

Kuvio 16: Työllisten määrän muutos eri kokoisissa yrityksissä (1986=100)

10-49 henkilöä työllistävien pienten yritysten työllisyys on parantunut vuoden 1994 jälkeen kaikkein nopeimmin, yhteensä noin 44 prosenttia. Yli 250 henkilöä työllistävissä suurissa yrityksissä työllisyys on alkanut parantua vuonna 1997. Teollisuudessa pk-yritysten työllisyysosuus on noin 46 prosenttia. Rakentamisessa se on 80 prosenttia, kaupassa 68 prosenttia ja palvelualoilla noin 65 %.

¹ Lähteet: Pk-yritykset kansantaloudessa, KTM tutkimuksia ja raportteja 3/2000. Suomen Yrittäjät, Tilastokeskus.

16 Pk-yritysten asema kansantaloudessa

Taulukko 15: Pk-yritysten asema kansantaloudessa

	Erittäin huono %	Melko huono %	Kohtalainen %	Melko hyvä %	Erittäin hyvä %	Indeksi
Kaikki yritykset	4	17	55	22	2	1
Teollisuus	5	17	55	22	2	0
Rakentaminen	4	17	54	21	4	2
Kauppa	3	15	55	25	1	4
Palvelut	5	18	55	21	2	-2

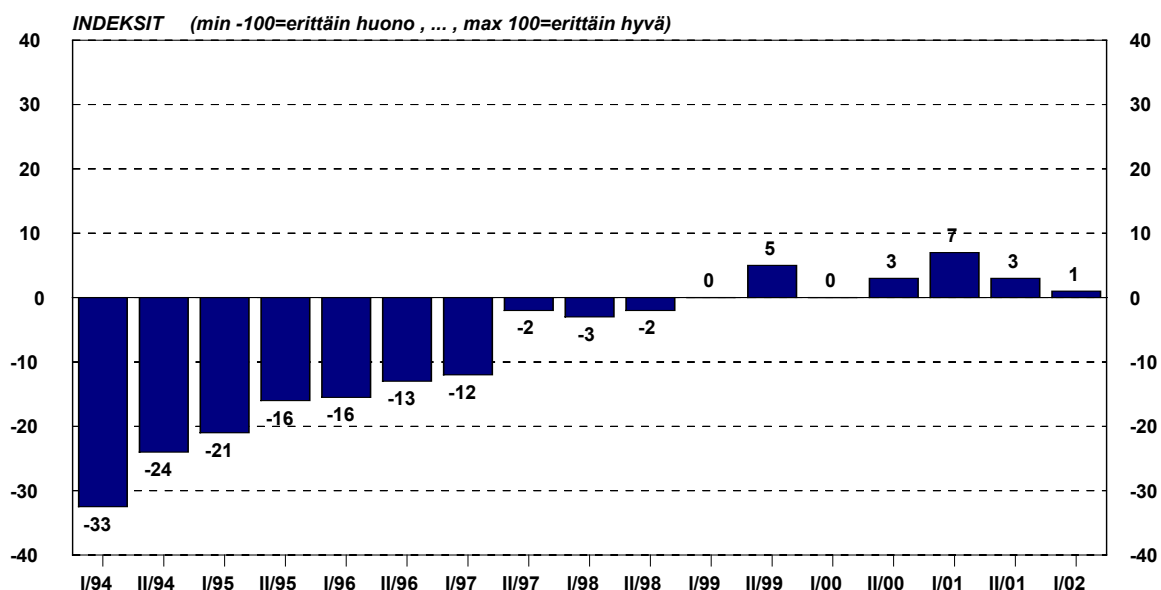
Joka neljäs haastatelluista pk-yrityksistä pitää pk-yritysten asemaa kansantaloudessa hyvänä ja joka viides huonona. Toimialoittain tarkasteltuna huonoimpana asemansa kansantaloudessa kokevat palvelualojen pk-yritykset ja parhaimpina puolestaan kaupan pk-yritykset. Kehitystä kuvaavia indeksejä tarkastelemalla voidaan havaita, että pitkällä aikavälillä pk-yritysten asema kansantaloudessa on parantunut selvästi vuodesta 1994. Tosin viime keväästä tulos on hieman heikentynyt.

Alla olevasta taulukosta nähdään painokertoimet, joilla näkemykset on koottu kokonaisindeksiksi. Indeksi voi saada arvon välillä -100, ..., +100.

Taulukko 16: Pk-yritysten asemaa kansantaloudessa kuvaavaa indeksiä laskettaessa käytetyt painokertoimet

	Erittäin huono	Melko huono	Kohtalainen	Melko hyvä	Erittäin hyvä
Painokerroin	-100	-50	0	+50	+100

Kuvio 17: Pk-yritysten asema kansantaloudessa, indeksiluvut

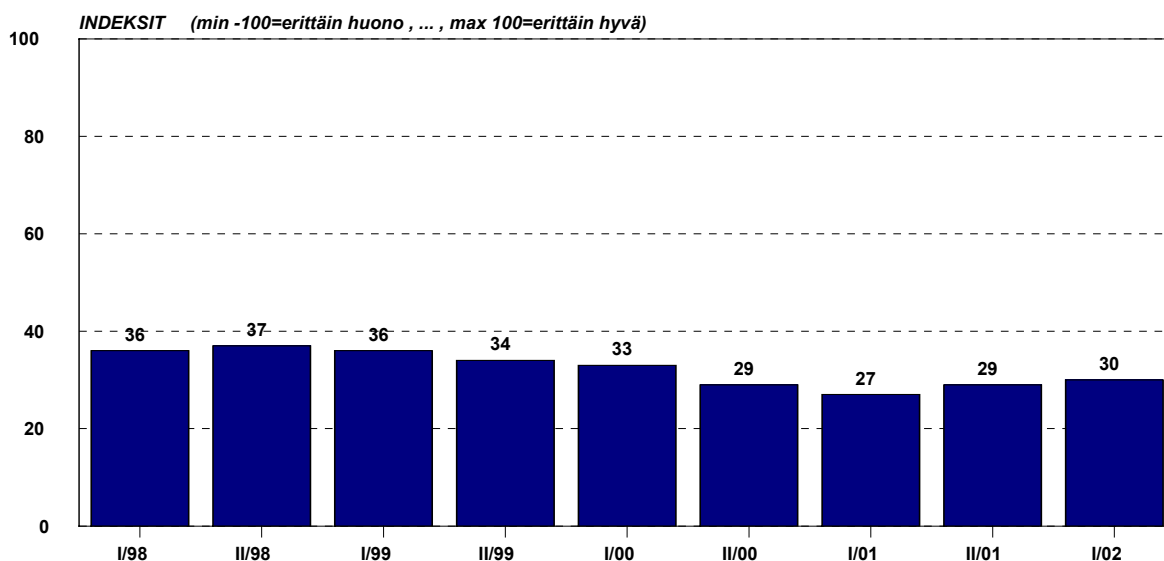
17 Elinkeinoilmasto

Taulukko 17: Pk-yritysten elinkeinoilmasto

	Kaikki yritykset indeksi ²	Teollisuus indeksi	Rakentaminen indeksi	Kauppa indeksi	Palvelut indeksi
1 Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	8	2	-11	10	14
2 Alihankkijoiden/ osatoimittajien saatavuus	27	21	29	26	30
3 Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	23	23	20	23	25
4 Toimitilojen ja tonttien saatavuus	27	29	35	20	28
5 Liikenneyhteydet	50	47	56	48	50
6 Julkiset yrityspalvelut	27	21	23	24	31
7 Yksityiset yrityspalvelut	39	32	42	37	41
8 Viihtyisyys asuinympäristönä	60	56	65	58	62
9 Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	33	28	27	33	35
10 Koulutustarjonta	31	22	27	30	35
11 Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	10	8	11	8	12
12 Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	7	3	5	9	8
13 Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	39	37	40	35	41
Painotettu keskiarvo väittämistä 1-13	30	26	28	28	32

Pk-yritykset ovat yleensä melko tyytyväisiä yrityksensä sijaintialueeseen. Tyytyväisimpiä vastaajat olivat yrityksen sijaintialueen viihtyisyyteen asuinympäristönä ja liikenneyhteyksiin. Tyytymättömiä oltiin puolestaan yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen, sijaintikunnan ja yrityksen väliseen yhteistyöhön sekä sijaintikunnan elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan. Kokonaisindeksillä mitattuna tyytyväisimpiä olivat palvelualoilla toimivat pk-yritykset ja tyytymättömiä pk-teollisuusyritykset.

Kuvio 18: Pk-yritysten elinkeinoilmasto, indeksiluvut (Jaksoilla I/98 – I/00 indeksissä mukana taulukon 3 osatekijät 1-10, jaksoilla 2/00 – 2/01 osatekijät 1-12 ja jaksolla 1/02 osatekijät 1-13)

² Indeksit on laskettu Pk-yritysten asema kansantaloudessa -kohdassa esitetyllä tavalla

18 Pk-yritysten kasvuhakuisuus, -keinot ja tuleva työmarkkina-asema

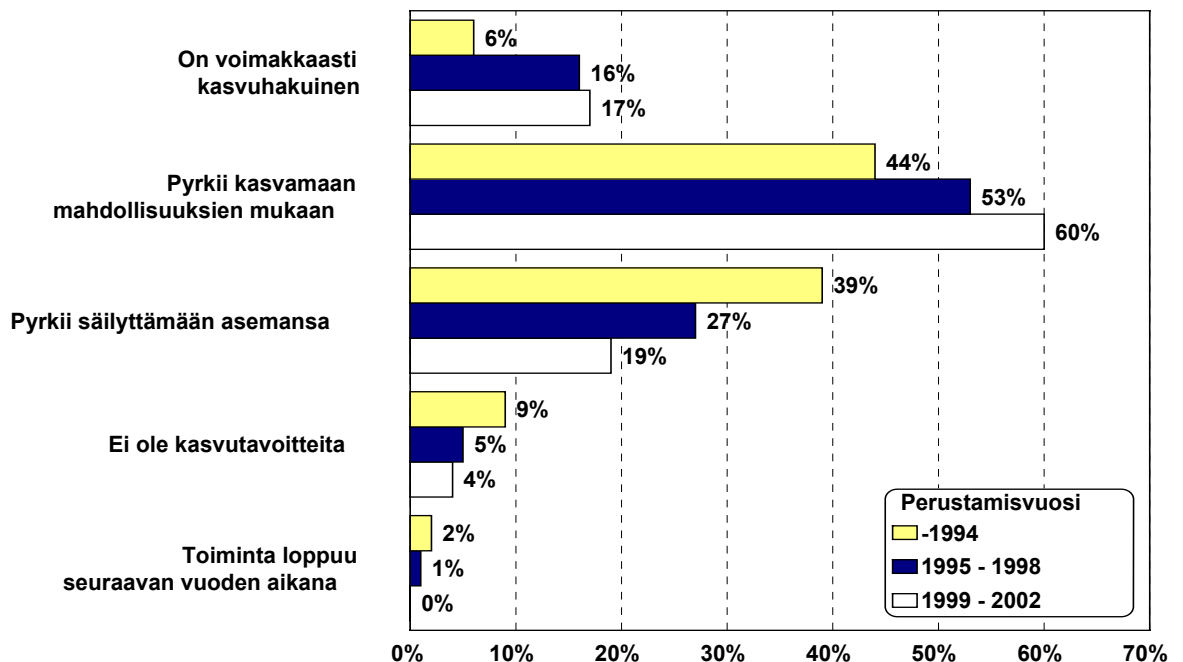
Taulukko 18: Pk-yritysten kasvuhakuisuus

	On voimakkaasti kasvuhakuinen %	Pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan %	Pyrkii säilyttämään aseman %	Ei ole kasvutavoitteita %	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana %
Kaikki yritykset	8	47	36	8	1
Teollisuus	8	48	36	7	1
Rakentaminen	4	35	45	14	2
Kauppa	11	50	32	5	2
Palvelut	8	48	35	8	1

Pk-yrityksistä 8 prosenttia on voimakkaasti kasvuhakuisia ja alle puolet pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan. Toimialoitain tarkasteltuna voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä on eniten kaupanalalla. Suhteellisesti vähiten voimakkaasti kasvuhakuisia yrityksiä on rakennusalaalla.

Nuoremmat yritykset ovat kasvuhakuisempia kuin vanhemmat yritykset. Ennen vuotta 1995 perustetuista yrityksistä vain 6 prosenttia on kasvuhakuisia, kun vuosina 1995-2002 perustetuista pk-yrityksistä joka kuudes on voimakkaasti kasvuhakuinen. Selvästi alle puolet ennen vuotta 1995 perustetuista pk-yrityksistä ja kuusi kymmenestä vuosina 1999-2002 perustetuista yrityksistä pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan.

Kuvio 19: Kasvuhakuisuus yrityksen perustamisvuoden mukaan

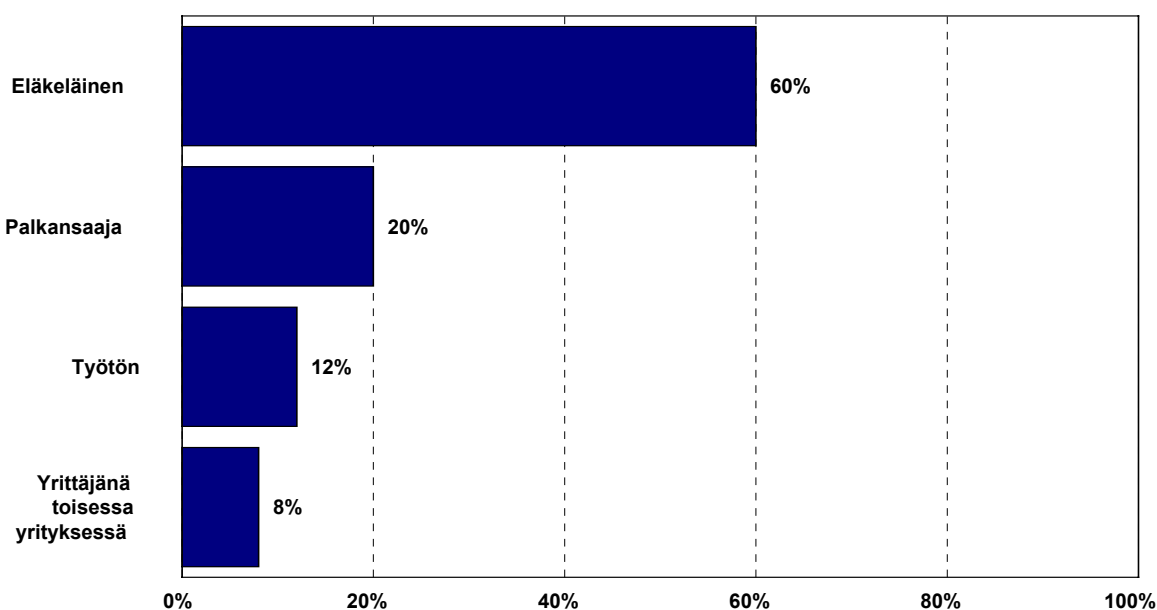

Taulukko 19: Kasvuhakuisten pk-yritysten kasvukeinot (voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset)

	Uusien tuotteiden kehittäminen %	Viennin lisääminen %	Yhteistyön lisääminen muiden yritysten kanssa %	Myyntin ja markkinoinnin lisääminen %	Muu kasvukeino %
Kaikki pk-yritykset	19	6	23	45	7
Teollisuus	22	18	21	36	3
Rakentaminen	15	2	34	35	14
Kauppa	17	4	15	57	7
Palvelut	21	4	26	42	7

Lähes puolet kasvuhakuisista pk-yrityksistä aikoo kasvaa lisäämällä myyntiä ja markkinointia. Seuraavaksi tärkeimmät kasvukeinot ovat yhteistyön lisääminen muiden yritysten kanssa ja uusien tuotteiden kehittäminen. Viennin lisäämisen kautta aikoo kasvaa 6 prosenttia pk-yrityksistä. Pk-teollisuusyritykset pyrkivät kasvamaan muita yrityksiä enemmän lisäämällä vientiä. Rakennus- ja palvelualoilla on yhteistyön lisääminen muiden yritysten kanssa muita aloja merkittävämpi kasvukeino ja kaupanalan pk-yritykset pyrkivät kasvamaan muita aloja enemmän lisäämällä myyntiä ja markkinointia. Muissa kasvukeinoissa mainittiin useimmiten palveluihin liittyvät tekijät ja toiminnan laajentaminen investoinneilla tai yritysostoilla.

Enemmistö niistä yrittäjistä, jotka ilmoittivat yrityksen toiminnan loppuvan seuraavan vuoden aikana, ilmoitti jäävänsä eläkkeelle. Palkansaajana toisessa yrityksessä jatkaa joka viides ja alle kymmenesosa jatkaa edelleen yrittäjänä toisessa yrityksessä.

Kuvio 20: Yrittäjien asema yrityksen toiminnan loppumisen jälkeen

19 Pk-yritysten investoinnit

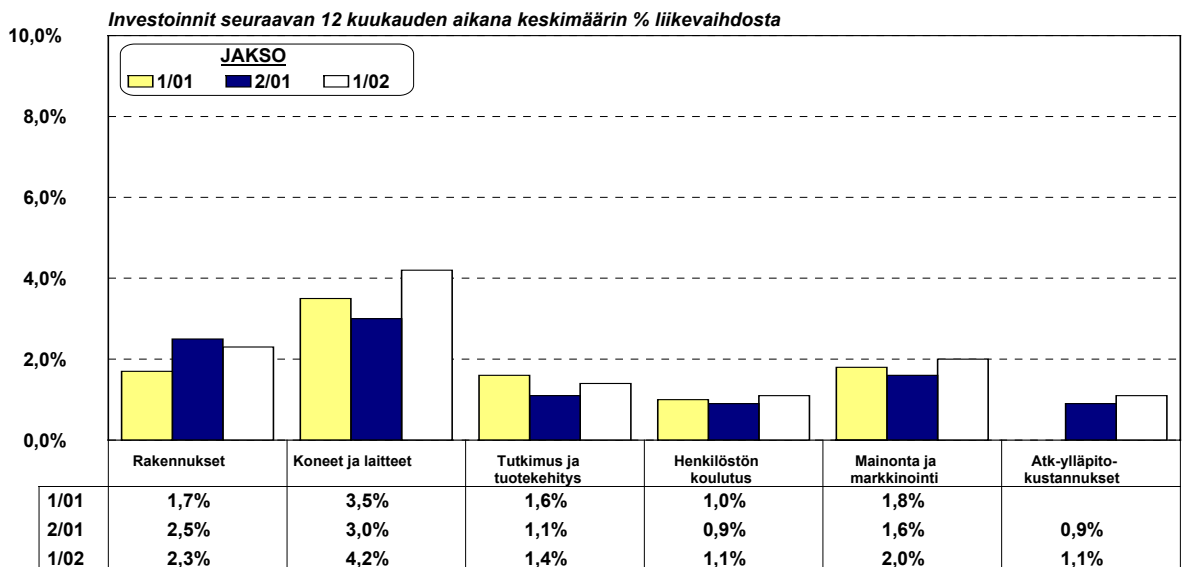
Taulukko 20: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana

	Raken- nukset %	Koneet ja laitteet %	Tutkimus ja tuotekehitys %	Henkilöstön koulutus %	Mainonta ja markkinointi %	Atk-ylläpito- kustannukset %	Yhteensä %
Kaikki yritykset	2,3	4,2	1,4	1,1	2,0	1,1	12,1
Teollisuus	3,5	4,5	1,8	0,8	1,7	0,8	13,1
Rakentaminen	2,4	5,4	0,7	0,9	1,1	0,9	11,4
Kauppa	1,2	1,7	0,7	0,8	1,8	0,7	6,9
Palvelut	2,5	5,2	2,0	1,4	2,4	1,4	14,9

Pk-yritykset investoivat seuraavan 12 kuukauden aikana eniten koneisiin ja laitteisiin. Rakennuksiin investoivat suhteellisesti eniten pk-teollisuusyritykset. Rakennusalan ja palvelualojen yritykset investoivat eniten koneisiin ja laitteisiin. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen, henkilöstön koulutukseen sekä mainontaan ja markkinointiin investoivat eniten palvelualojen pk-yritykset. Atk-ylläpito-kustannukset ovat seuraavan 12 kuukauden aikana suurimmat palvelualojen pk-yrityksillä.

Voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset investoivat huomattavasti enemmän rakennuksiin, tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä markkinointiin kuin pk-yritykset keskimäärin. Niiden T&K-investoinnit ovat kolminkertaiset suhteessa liikevaihtoon (4,3 %) ja markkinointi-investoinnit 1,5-kertaiset (3,2 %) kuin pk-yrityksillä keskimäärin.

Kuvio 21: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana

20 Pk-yritysten vienti ja vientitakuiden käyttö

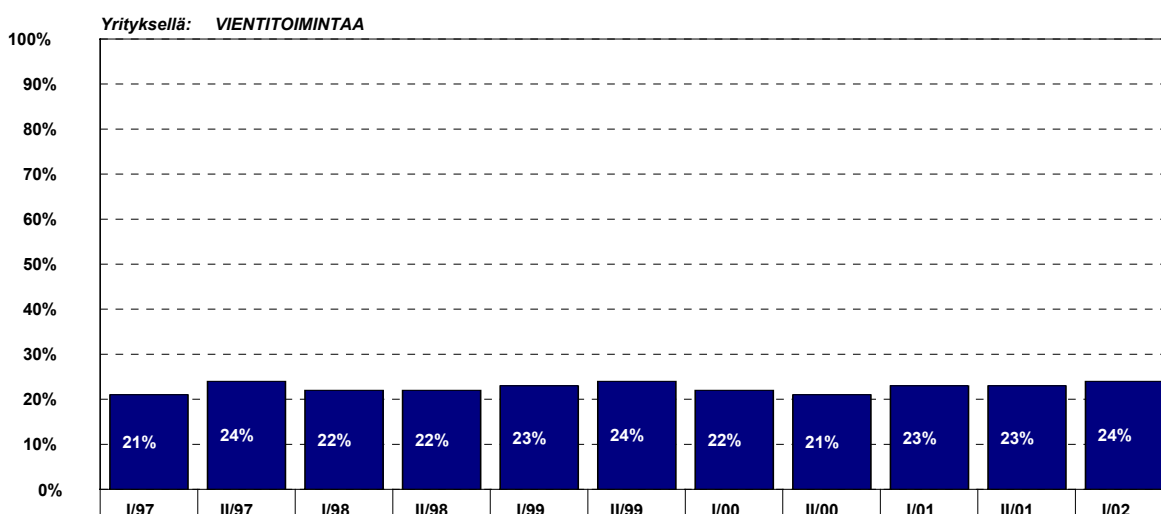
Taulukko 21: Pk-yritysten vienti

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
YRITYKSELLÄ VIENTIÄ	24	57	12	23	18
Jos vientiä: Miten suora vienti on jakautunut?					
RUOTSI	21	24	29	12	25
MUUT EU-MAAT	27	31	13	19	36
NORJA	4	6	8	3	3
VENÄJÄ	16	11	20	23	13
BALTIA	17	11	12	30	10
MUUT MAAT	12	16	17	8	13

Joka neljännen pk-yrityksen tuotteita viedään ulkomaille joko suoraan tai osana jonkin toisen kotimaisen yrityksen tuotekokonaisuutta. Vientiä harjoittavien yritysten osuus vaihtelee rakennusalan 12 prosentista teollisuuden 57 prosenttiin. Voimakkaasti kasvuhakuisista yrityksistä runsaalla kolmasosalla on vientitoimintaa. Vientiryitysten suhteellisessa osuudessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuodesta 1997. Viennin osuus liikevaihdosta on vientiryityksillä keskimäärin 26 prosenttia. Toimialoitain tarkasteltuna viennin osuus liikevaihdosta on teollisuudessa 33 %, palveluissa 27 %, rakentamisessa 22 % ja kaupassa 18 %.

Pk-yritysten suorasta viennistä puolet suuntautuu Ruotsiin ja muihin EU-maihin, Venäjälle tai Baltiaan suuntautuu kuudesosa pk-yritysten suorasta viennistä. Pk-yritykset ovat vakuuttaneet keskimäärin kaksi prosenttia vientisaamisistaan vientitakuilla. Eniten vientitakuita ovat käyttäneet rakennusalan yritykset ja pk-teollisuusyritykset.

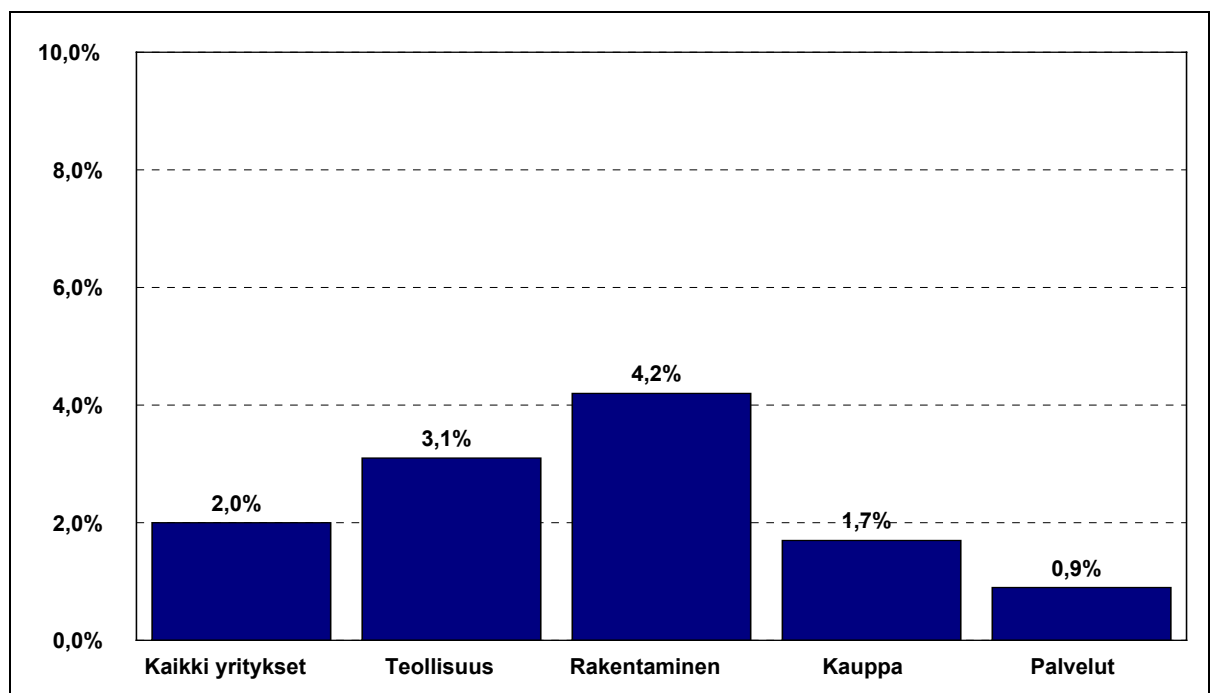
Kuvio 22: Vientiryitysten osuudet vuodesta 1997

Taulukko 22: Pk-yritysten viennin jakautuminen vuodesta 1997*

	1/97 %	2/97 %	1/98 %	2/98 %	1/99 %	2/99 %	1/00 %	2/00 %	1/01 %	1/02 %
Ruotsi	16	11	16	13	16	17	16	16	18	21
Muut EU-maat	24	27	24	23	27	27	26	29	28	27
Norja	4	5	4	4	5	5	4	4	5	4
Baltia ja Venäjä	27	25	35	32	32	28	-	-	-	-
Venäjä	-	-	-	-	-	-	16	15	14	16
Baltia	-	-	-	-	-	-	11	12	11	17
Muut maat/ei osaa sanoa	24	26	14	22	14	15	20	18	19	15
Kaukoitää	4	4	4	3	3	4	4	3	3	-
USA	2	3	3	3	2	3	3	3	3	-

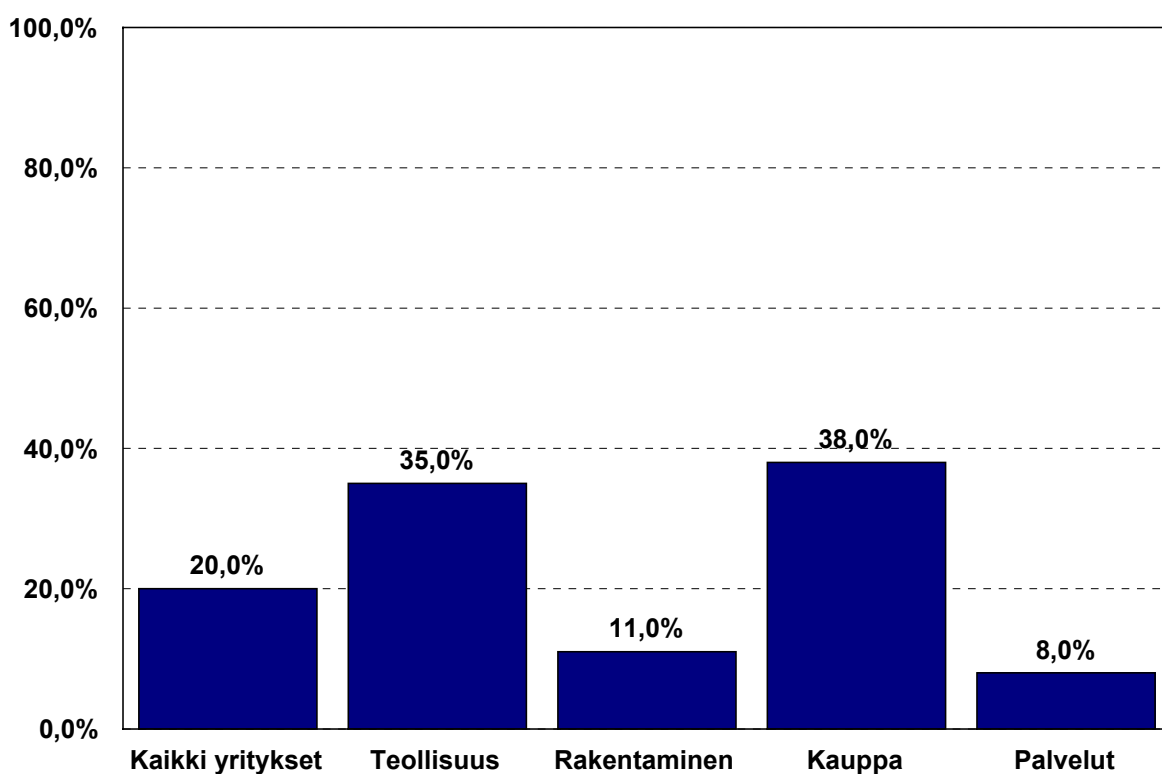
* Kysytyt aiemmin koko vienti, jaksosta 1/02 alkaen suoran viennin jakautuminen.

Kuvio 23: Vientitakuilla vakuutetut vientsaamiset

21 Suora tuonti

Noin viidesosalla pk-yrityksistä on suoraa tuontitoimintaa. Eniten tuontia on teollisuuden ja kaupan pk-yrityksillä, joista yli kolmanneksella on suoraa tuontitoimintaa. Rakennus- ja palvelualojen pk-yrityksistä vain joka kymmenes tuo itse suoraan tuotteita tai palveluja ulkomailta. Voimakkaasti kasvuhakuiset yritykset tuovat huomattavasti enemmän itse tuotteita ja palveluja ulkomailta kuin muut yritykset keskimäärin.

Kuvio 24: Pk-yritysten suora tuonti

22 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 23: Pk-yritysten kehittämistarpeet

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Johtaminen	4	4	4	3	4
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	24	12	29	23	26
Markkinointi ja myynti	32	30	20	43	30
Vienti ja kansainvälistyminen	3	7	0	2	3
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	4	3	4	3	4
Tuotanto ja materiaali- ja palvelutoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys ja laatu	15	26	18	11	13
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	9	10	13	5	10
Ympäristö- ja muiden säädosvaatimusten huomioiminen	3	3	2	3	3
Muu	1	0	1	0	1
Ei osaa sanoa	6	5	8	6	6

Pk-yrityksillä on eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Toiseksi eniten kehittämistarvetta on henkilöstökoulutuksessa. Teollisuusyrityksillä on muita enemmän kehittämistarvetta viennissä ja kansainvälistymisessä sekä tuotantoon liittyvissä tekijöissä. Rakennusalan yrityksillä on muita aloja enemmän kehittämistarvetta henkilöstökoulutuksessa sekä verkottumisessa ja alihankinnoissa. Kaupassa on muita toimialoja enemmän kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Voimakkaasti kasvuhakuisilla yrityksillä on muita pk-yrityksiä enemmän kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä sekä viennissä ja kansainvälistymisessä.

Taulukko 24: Pk-yritysten kehittämistarpeiden muutos, kaikki yritykset

Eniten kehittämistarvetta, %	1998		1999		2000		2001		2002
	1	2	1	2	1	2	1	2	1
Johtaminen	2	3	2	3	4	3	5	6	4
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	7	13	19	27	30	28	29	28	24
Markkinointi ja myynti	26	27	35	28	31	26	26	28	32
Vienti ja kansainvälistyminen	3	2	2	2	3	2	3	2	3
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	3	7	4	4	5	5	6	5	4
Tuot. ja mat.toiminn., tietotekn., tuotekeh. ja laatu	-	-	-	-	13	16	14	14	15
Yhteistyö/verkottuminen ja alihankinta	1	1	3	3	6	8	9	8	9
Ympäristökysymykset	0	0	1	1	1	2	2	3	3
Muut	0	0	1	0	1	1	2	0	1

23 Yrityksen kehittämisen pahimmat esteet

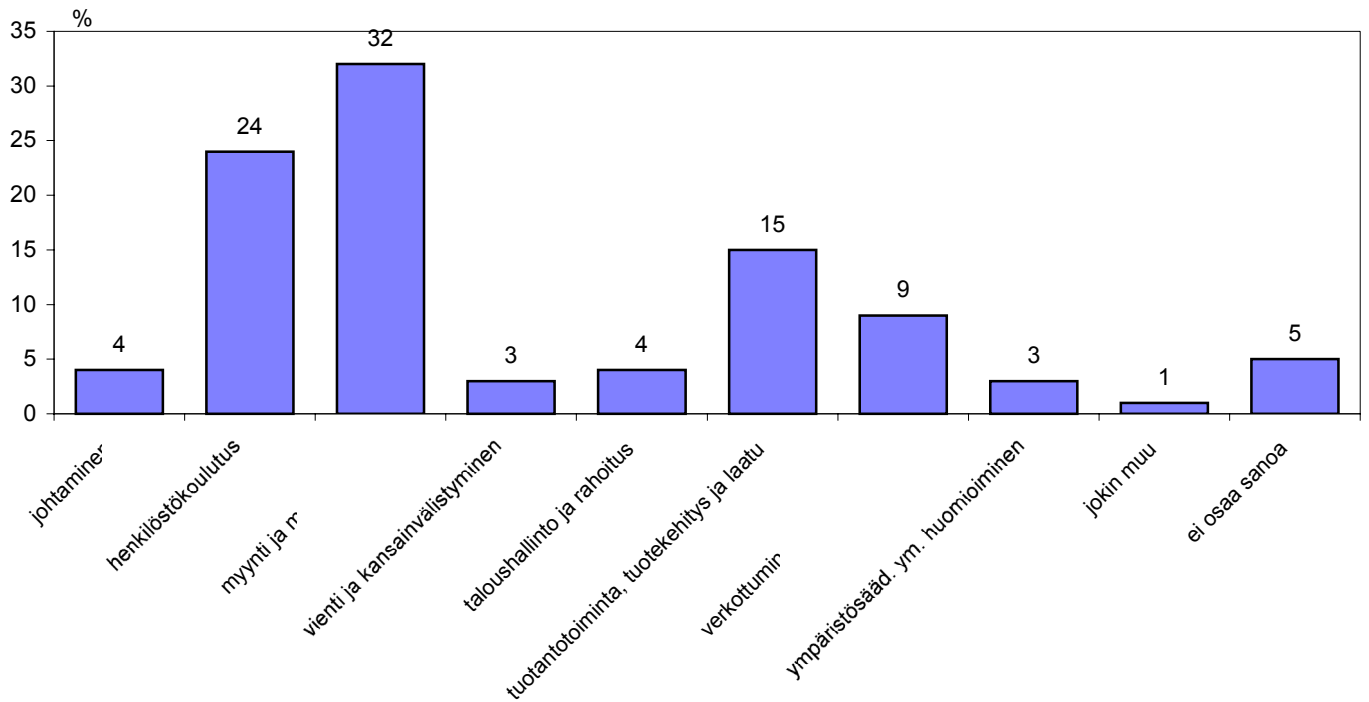
Taulukko 25 Yrityksen kehittämisen pahimmat esteet

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Byrokrazia	4	2	3	3	4
Työlainsäädäntö ./ työehtosopimukset	2	3	1	1	2
Muu sääntely	2	1	2	2	3
Verotus	4	3	3	5	5
Palkat / muut tuotantokustannukset	5	5	4	6	4
Työn sivukulut	5	6	5	5	5
Epäterve kilpailutilanne	8	7	8	9	8
Kireä kilpailutilanne	20	16	25	21	18
Kysynnän riittämättömyys / epävakaas	5	4	5	8	4
Rahoitusvaikeudet	4	6	4	5	3
Epävarmuus	4	6	2	4	5
Ammattitaitoisen työvoiman saanti	12	12	16	10	13
Pula alihankk., tiloista, koneista yms.	10	12	4	10	10
Jokin muu / ei osaa sanoa	15	17	18	11	16

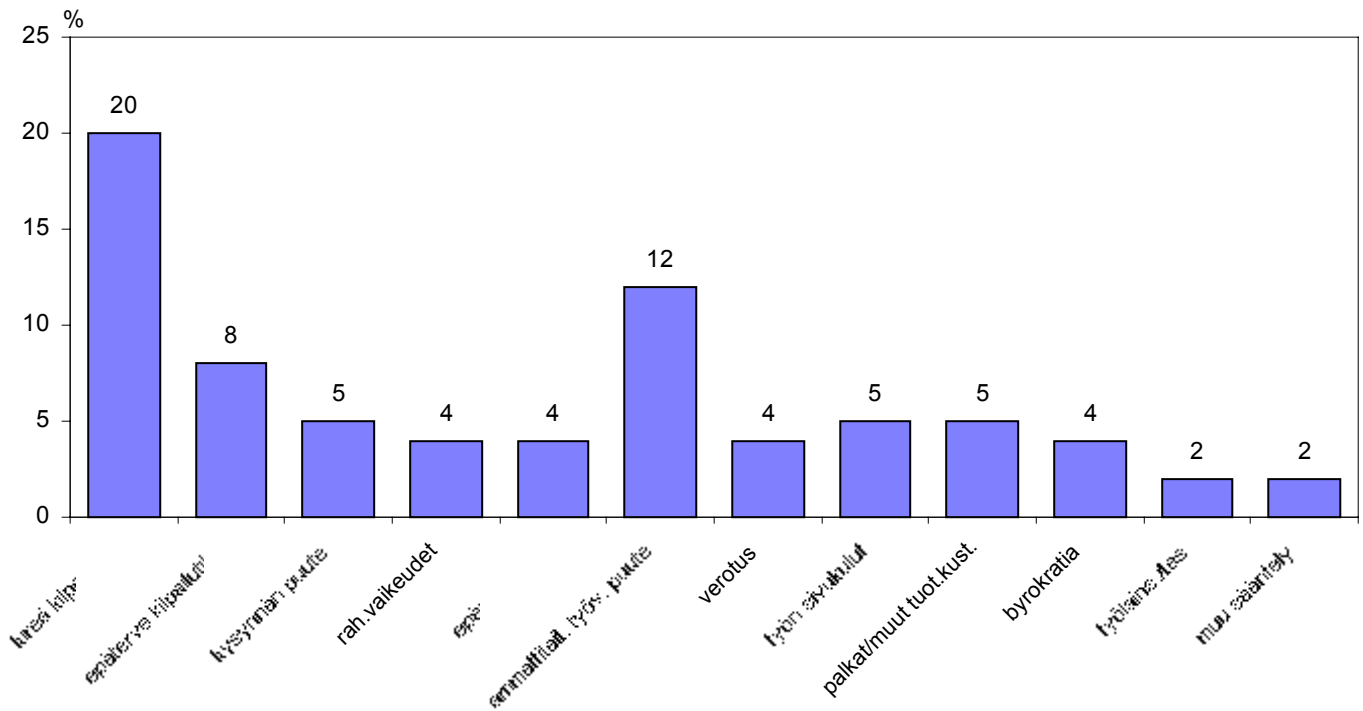
Kireä kilpailu on yleisin yrityksen kehittämisen este. Vaikka kireä kilpailu on yhteiskunnan kannalta hyvä asia, saattaa se joskus pakottaa yritykset niin tiukoille, ettei pitkäjänteisille kehittämistoimenpiteille jää tarpeeksi mahdollisuuksia. Usein pitkäkestoisissa ja resursseja vievissä yritystoiminnan kehittämishankkeissa ei siis ole varaa virheisiin. Yrityksissä on myös pulaa resursseista. Etenkin ammattitaitoisen työvoiman saanti on varsin yleinen ongelma. Lisäksi puutetta on alihankkijoista, tiloista, koneista ja laitteista sekä raaka-aineista.

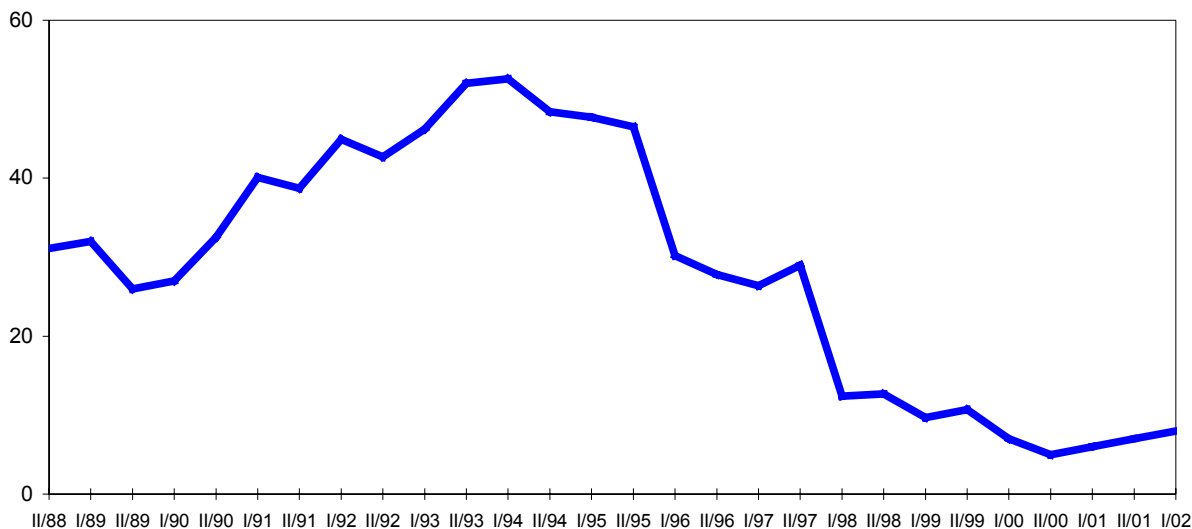
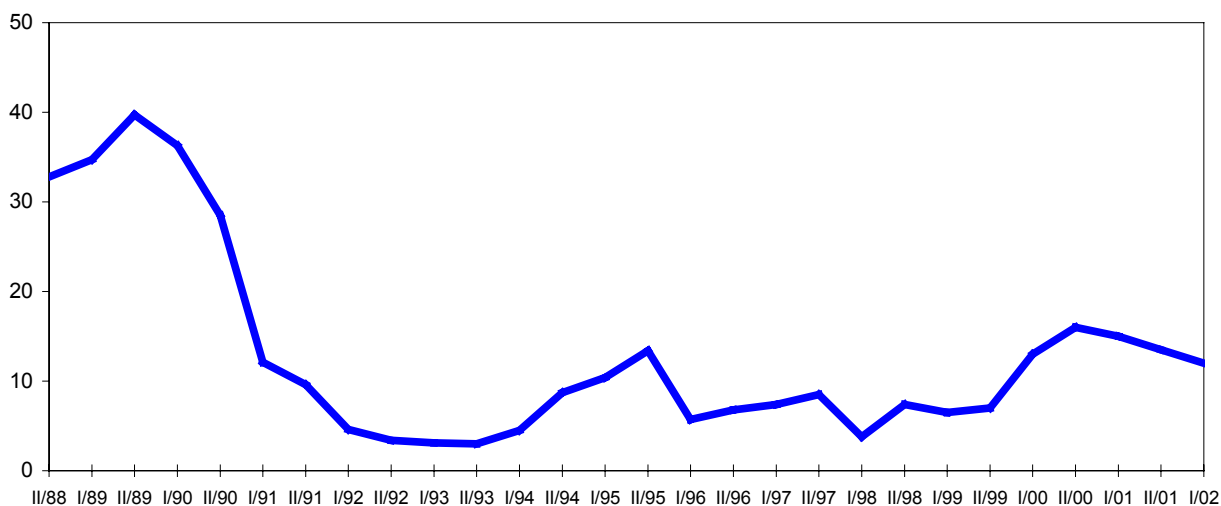
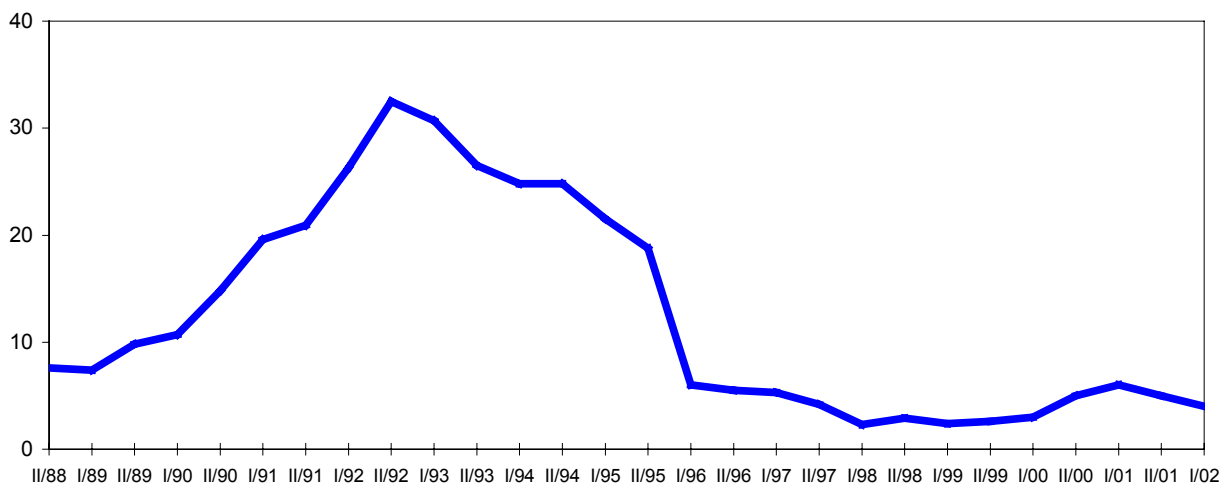
Teollisuudessa koetaan muita toimialoja useammin resurssipulaa ja työmarkkinasäädösten rajoitteet. Alueellisesti eriytyneellä rakennusalalla on vaikeuksia myös ammattitaitoisen työvoiman saatavuudessa. Kaupassa esiintyy epätervettä kilpailua markkinoiden liiallisen keskittymisen muodossa. Kaupassa ja palveluissa on ongelmia myös verotuksessa ja kustannuksissa.

Kuvio 25: Yrityksen kehittämistarve

Kuvio 26: Yrityksen kehittämisen pahin este

Kuvio 27: Epäterve kilpailutilanne yrityksen kehittämisen pahimpana esteenä**Kuvio 28: Vaikeudet ammattitaitoisen työvoiman saannissa yrityksen kehittämisen pahimpana esteenä****Kuvio 29: Rahoitusvaikeudet yrityksen kehittämisen pahimpana esteenä**

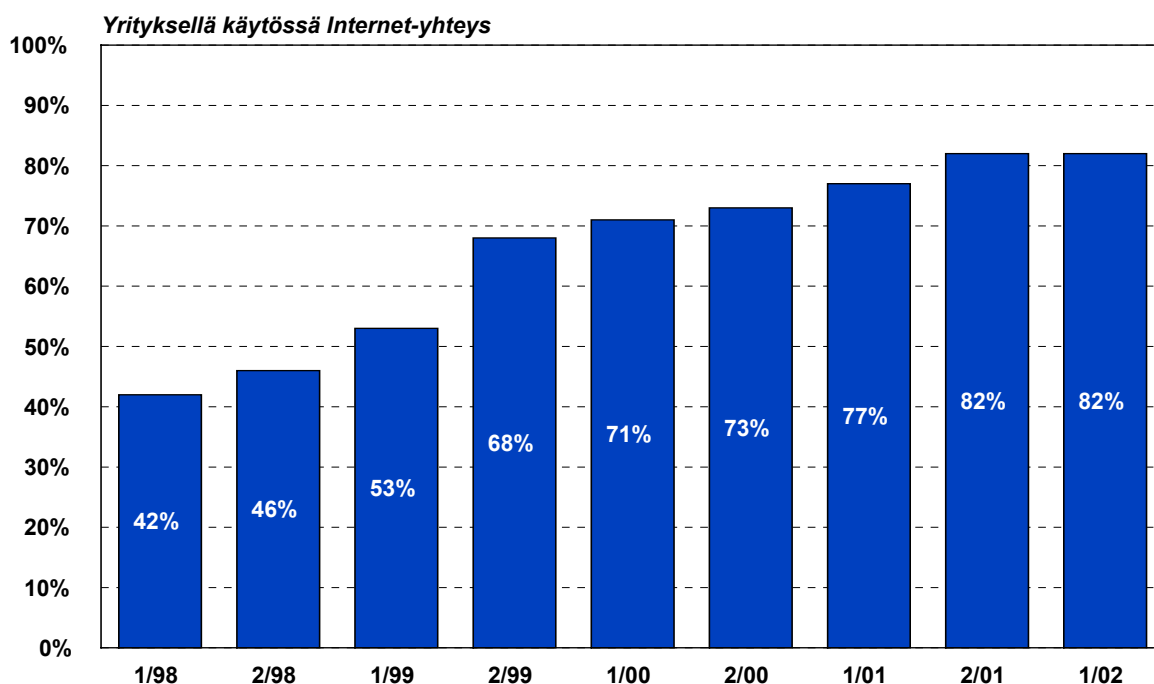
24 Pk-yritysten internet-yhteydet

Taulukko 26 Pk-yritysten internet-yhteydet ja niiden käyttö

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Yrityksellä internet-yhteys	82	85	83	80	83
JOS INTERNET-YHTEYS, MIHIN YHTEYTTÄ KÄYTETÄÄN					
Tiedonhankinta	85	80	79	85	88
Mainonta ja tiedottaminen	55	57	40	55	60
Myynti	30	31	18	32	32
Osto/ hankinta	44	44	37	44	45
Asiakaspalvelu/ tekninen tuki	47	42	34	44	54
Jälkimarkkinointi	25	19	12	25	31
Pankkipalvelut	84	84	86	81	85
Vakuutuspalvelut	27	27	24	22	30
Sähköposti	92	90	89	91	94
Tiedostojen siirto	70	72	64	69	73

Lähes viidellä kuudesosalla pk-yrityksistä on käytössä internet-yhteys. Yhteyden omaavien yritysten määrä on kasvanut vuoden 1999 toisesta puoliskosta lähtien 14 prosenttiyksikköä, tosin viimeisen puolen vuoden aikana on yhteyden omaavien yritysten osuus pysynyt ennallaan. Internet-yhteydet omaavien yritysten suhteellinen osuus on suurimmillaan pk-teollisuudessa ja pienimmillään kaupan alalla. Voimakkaasti kasvuhakuisilla pk-yrityksillä on yleisemmin internet-yhteys kuin muilla yrityksillä. Internet-yhteyttä käytetään pk-yrityksissä eniten sähköpostiin, pankkipalveluihin ja tiedonhankintaan.

Kuvio 30: Pk-yritysten internet-yhteyksien kehitys

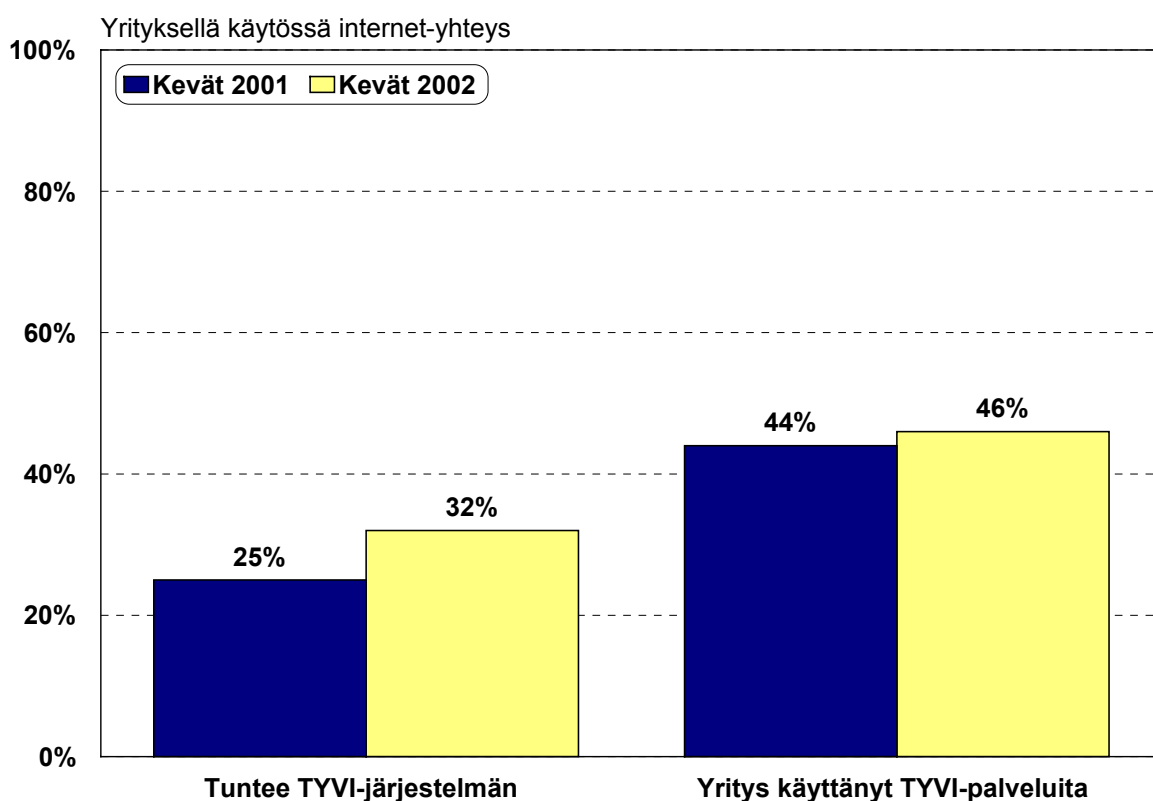
25 TYVI-järjestelmän tunnettuus ja käyttö

Taulukko 27 TYVI-järjestelmän tunnettuus ja käyttö

KAIKKI PK-YRITYKSET	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Onko TYVI-järjestelmä teille tuttu?	29	25	32	22	33
JOS JÄRJESTELMÄ TUTTU:					
Onko yrityksenne käyttänyt TYVI-palveluita?	44	46	50	43	42

Yli neljäsosa pk-yrityksistä tuntee viranomaisilmoitusten sähköisen tiedonsiirron TYVI-järjestelmän. Näistä yrityksistä alle puolet on käyttänyt TYVI-palveluita. Keväällä 2001 järjestelmän tunsi neljäsosa internet-yhteyden omaavista pk-yrityksistä. Nyt järjestelmän tuntee jo kolmasosa internet-yhteyden omaavista pk-yrityksistä. Järjestelmän käyttäjien suhteellinen osuus ei ole viimeisen vuoden aikana juuri kasvanut. Parhaiten järjestelmän tuntevat rakennusalan ja palvelualan pk-yritykset ja palveluita käyttävät suhteellisesti eniten rakennusalan pk-yritykset.

Kuvio 31: TYVI-järjestelmän tunnettuus ja TYVI-palvelujen käyttö niillä, jotka tuntevat TYVI:n

26 Perheyriitykset

Kaksi kolmasosaa koko maan pk-yrityksistä on perheyriityksiä. Eniten perheyriityksiä on kaupan- ja rakennusaloilla ja vähiten palvelualoilla. Perheyriitysten osuus pienenee kasvuhakuisuuden mukaan. Voimakkaasti kasvuhakuisista pk-yrityksistä alle puolet on perheyriityksiä, kun asemansa säilyttämään pyrkivistä ja kasvua tavoittelemattomista pk-yrityksistä kolme neljästä on perheyriityksiä. Toimintansa lopettavista yrityksistä 91 prosenttia on perheyriityksiä. Voimakkaasti kasvuhakuisia perheyriityksiä on eniten rakennusosalalla ja vähiten palveluosalalla.

Kuvio 32: Perheyriitysten osuudet eri toimialoilla

